

آزافلی میکائیل

دکتر حسین فیض الهی وحید

آزافلی میکائیل

دکتر حسین فیض الهی وحید

شعره «اوسور» تخلص اکبر شاعر و پانچمیزین آدی **دکتر حسین فیض الهی**
وحید دیر، لو گوشت الی ۱۳۳۱ - نهی ایله تیریز شهرین چرنداب محله سینده
 (طائفی خلیقینده) ائدان اولموشدور. اوشون انسی، مرحوم استاد عشق علی،
 اندیزین اونسلی و گورکملی عاشیقانندان بیرسی ایدی.
دکتر فیض الهی، اورتا مکتبی «نجات» دبیرستاندا قورتاریلدان سونرا افسر
 (شایق) اولماتچین دهشکده افسرییه گتمیش و بیر مدت سونرا ارشاین رکن دوم
 آدی ادرسی طرفیندن آنا دیان قوروققی معصیده جلا شاعا قازانی چیمدیندا
 گوزره تولوب و اون ایل حیسسه معروض االمیشدیر. هله زیندلین آندی ایلمین
 چکیمتور کی انقلاب باش واکمیش و لو آزاد اولمشدور.
دکتر فیض الهی، زینداندان چیمدینان سونرا انسی فعالیتیه اوز کتیرمیش و
 آذربایجان ادبیاتیندا یوزار مقاله، شعر، حکایه، محله، روزنامه، کتایه، یازیب نشر
 اتمیشدور.
دکتر فیض الهی، نوجه ایل کوروشلو و دهده قوروقده مجلهلرین نشر گتمیش و
 ایندیه اون لازمی و تاریخی کتایه چاپا حاضر اولمیشدیر.
دکتر فیض الهی، ۳۰۰ دکیتر ۱۹۹۲ - ایچی ایله «آذربایجان ملی پانچمیزین
 آکادمیسین» فخری دکتری سنجیمیش دیر. لو، مسطر مرشدین رازی
 بیدارستانی و اوتلار تابع درملگاهلارین رئیسی اولموش و شهریزمین مختلف
 بیمارستانلاریندا چالیشمیشدیر.
دکتر فیض الهی، نین دولتی و آرمیجیل انسی فعالیتیه، معاصر ادبیاتیمیزین
 اکتشافیندا ایشلارلا لایقیدر.

تیریز - اول خیابان طائفی، نشر اختر
 تلفن: ۵۵۵۵۳۴۲ و ۵۵۵۵۳۴۳ - ۱۴۱۱ و ۱۴۱۲

ISBN 978-964-517-333-1

TARCEM
 9 789645 173331

آزافلى مىكائىل

كۆچۈرن: دكتور حسين فيض الهى وحيد

سر شناسه	: آزاڤلی، مکائیل، ۱۹۲۴ - ۱۹۹۰ م.
عنوان و پدیدآور	Azaflı, Mikaiyl
مشخصات نشر	: آزاڤلی میکائیل / کؤچورن حسین فیض الهی وحید.
مشخصات ظاهری	: تبریز: اختر، ۱۳۹۰.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۳۳۳-۱
یادداشت	: فیفا
موضوع	: شعر ترکی -- جمهوری آذربایجان -- قرن ۲۰ م.
شناسه افزوده	: فیض الهی وحید، حسین، ۱۳۳۱ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ / ۴۲۴ / ۳۱۴ PL
رده بندی دیویی	: ۸۹۴ / ۳۶۱۱
شماره کتابخانه ملی	: ۲۳۵۶۰۲۰

نشر اختر

آزاڤلی میکائیل

کؤچورن: حسین فیض الهی وحید

چاپ دوم ۱۳۹۱ / ۲۴۰ صفحه رقعی / ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۳۳۳-۱

مرکز فروش: تبریز- اول خیابان طالقانی، جنب داروخانه رازی، نشر اختر

تلفن: ۰۴۱۱-۵۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۶۵۰۰ تومان

فهرست (ایچینده کیلر)

۸	 بیر یاشایش
۱۵	 گرایلی لار
۱۶	 داغلار قوینوندا - قوینوندا
۱۷	 گئتدی
۱۸	 بنزر
۱۹	 آرزولار سنی
۲۰	 آشیق
۲۲	 استاد
۲۳	 قربان اولوم
۲۴	 ال تیره دی
۲۵	 گئتدی
۲۶	 آلا ر
۲۷	 وورغون
۲۸	 یتمیش ایکی دیلی سازیم
۳۰	 غمی
۳۱	 باخیش لارین
۳۲	 اوداغ لاردان، بو داغلاردان
۳۳	 کیمی
۳۴	 بولبول
۳۵	 حرمت
۳۷	 جیغالی گرایلی
۳۹	 معلم دیر
۴۰	 اوره ییمی

۴۱	آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن
۴۲	بو ائىل لردىن
۴۳	وقتى
۴۴	گىچىن گونلر
۴۵	انسانلىق، جوان لىق
۴۶	گىچ قوجالىق
۴۷	گل اوينا ما
۴۸	مىچىتىدىن
۵۰	قانار، قانار
۵۱	داغلار
۵۳	اونو گوروم
۵۴	عاشىقى يام
۵۶	شاعر
۵۸	آذربايجان
۵۹	تعريف لر
۶۰	سنى
۶۱	گرايلى تىجىنىس
۶۲	منى
۶۳	وقتى
۶۴	اولماسا
۶۵	اوره ك سنى
۶۷	مهربان
۶۹	دئىل
۷۰	اولور
۷۲	ائىلىن گوجو، علمىن گوجو
۷۴	اويانمادى
۷۵	قوشمالار
۷۶	اى وطن
۷۸	سن دئدىن اولماز
۷۹	شىرىن
۸۰	اولما يايىدى
۸۱	باغىشلانارمى؟
۸۲	يادىما دوشىدو
۸۴	عزىزىم
۸۵	قورخورام
۸۶	كىمى

۸۷.....	گۆزه لسه
۸۸.....	من سنین عشقینه
۹۰.....	لغت
۹۱.....	دم وورار
۹۲.....	حسینی
۹۳.....	گۆردوم
۹۵.....	مهربانیم
۹۶.....	اینانما
۹۷.....	قوجالیق
۹۹.....	گنججه لر
۱۰۱.....	نه یاخشی اولار
۱۰۲.....	حقیقت
۱۰۴.....	ندی؟
۱۰۵.....	گۆز لر
۱۰۷.....	سن دئمه ...
۱۰۸.....	دء، کیمدن کوسوم؟!
۱۰۹.....	بیر قدرت
۱۱۰.....	خالقینا
۱۱۲.....	عشقینه
۱۱۳.....	گولو آياقلاما
۱۱۴.....	من سنی گۆردوم
۱۱۵.....	وعده سینده
۱۱۷.....	وئر دیم
۱۱۸.....	من ائلدن آلدیم
۱۱۹.....	گۆز لمه
۱۲۰.....	چکر
۱۲۱.....	بیلمه میشم
۱۲۲.....	گناهسیز
۱۲۳.....	کوسر
۱۲۵.....	ظارافات
۱۲۶.....	اولسا یاخشی دیر
۱۲۷.....	الی بوش گئتدی
۱۲۸.....	دوشوب
۱۲۹.....	قاداسین آلیم
۱۳۰.....	او منم
۱۳۱.....	کیشی اول

۱۳۲	گنچن گونلريم
۱۳۳	كىمى دير
۱۳۴	اسرىك چايينا
۱۳۶	آغارماين، آى ساچلاريم
۱۳۸	اىل لر
۱۳۹	اولمادى
۱۴۰	ياندېرار
۱۴۱	گۆزه ليم
۱۴۲	اولمور
۱۴۳	اىدرديم
۱۴۴	اىل يانار
۱۴۶	عاشقدى
۱۴۸	گۆزلريم
۱۵۰	قانا دۆنمه سين
۱۵۱	داغلارى
۱۵۲	منيم
۱۵۳	حيف
۱۵۴	ياتىبدى
۱۵۷	دنيانى
۱۵۹	بو دنيا
۱۶۱	او قويدو گىتىدى
۱۶۳	استاد عاشيق صادىقا
۱۶۵	آياغىندا
۱۶۶	آتير
۱۶۸	لاغ ائىلر
۱۷۰	اونوتماز منى
۱۷۱	اىل سيز اولماسين
۱۷۳	آلىندن
۱۷۴	انسان اوغلودور
۱۷۶	كلىجرده دى
۱۷۸	دور، سۆز ايسته يير
۱۸۰	قازاخ دادى
۱۸۴	داغلار
۱۸۵	آذربايجاندا نام آذر اوغلو يام
۱۸۷	فلك
۱۸۹	عدالت

۱۹۱	دوزلمز.....
۱۹۲	غمکشه جواب.....
۱۹۳	ایتیردیم.....
۱۹۵	انساندی.....
۱۹۶	قیمتینه.....
۱۹۸	دیوانی لر.....
۱۹۹	گوزله، گوزله سن.....
۲۰۰	اوغلویام.....
۲۰۱	گکندر.....
۲۰۲	عدالت دنیا سیندا.....
۲۰۴	ایکی قافیه کی سیجیللمه دیوان.....
۲۰۶	دیوانی دوداق دیمز تجنسی.....
۲۰۷	دنیا.....
۲۱۲	تجنیس لر.....
۲۱۳	هی قالا - قالا.....
۲۱۴	آتالار.....
۲۱۶	آی آتاماندی.....
۲۱۷	جیغالی تجنیس.....
۲۱۹	دوداق دیمز جیغالی تجنیس.....
۲۲۰	رباعی جناس لار.....
۲۲۱	دئیشمه لر.....
۲۲۲	عاشیق شمشیر و میکائیل آزافلی.....
۲۲۴	حسین عارف و میکائیل آزافلی (بیرینجی دئیشمه).....
۲۲۶	حسین عارف و میکائیل آزافلی (ایکینجی دئیشمه).....
۲۲۹	لغتنامه.....

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بیر یاشایش!

مرحوم استاد میکائیل آزافلی گونش ایلی ۱۳۰۳ - نجو و میلادی ایلی ۱۹۲۴ -
 نجو ایله آذربایجانین طاووس (توز) محالینین آزاف کندینه آنادان اولور. او
 همان کنده ده بویا - باشا دولدوقدان سونرا یاواش - یاواش هنره مایل اولوب ساز
 چالماغا، شعر قوشماغا هوس گؤستریب نهایت ائل ایچینه «آشیق» اولور. ائل
 آشیقی چوخ تثر عدالت وورغونو اولور و اونون دالینجا یشی - گؤیو گزیر:

خوشدور جانی حق یولوندا اوزدویوم

شرفینه سؤزدن اینجی دوزدویوم

آزافلی یام دنیا اوچون گزدیم

عدالت دیر، عدالت دیر عدالت

آما استالینین میلیون لار انسانی گولله دیگینی گؤردوکده او دیکتاتور قارشی
 چیخیب، پرستش اولونان عکسینین اوزونه مرکب سپید دیکتاتورون «اوزونو قره»
 اندیر. بونا گؤره ده امنیت مامورلاری طرفیندن یاخالانیب زندانا آتیلیر، مدتلر
 زنداندا قالدیقدا سونرا نهایت بیر گون حبسی قورتولوب ائل ایچینه قایدیر.

بو زمان بؤیوک وطن محاربه سی باشلا بیر و آشیق سرباز چیلیغین کشفیات
 اداره سینده گنجیرماغا قرار وئریر آما اوردادا «روس لارین آذربایجان لیلارا»

انتدیگی ظلم لری گۆردو کده قانی جوشوب یتنه عدالت سیزلیگه قارشى چیخیر .
 قصادان بیر گون نئچه آذربایجانلی سربازین بیر «روس کاماندری» (فرماندهی)
 طرفیندن «نارفیق لیک» (غیر کمونیست لیک) اتهامی ایله عدالت سیزلیک له گولله
 نمه سینی گۆردو کده بیر آذربایجانلی افسرله بیرلیکده «روس کاماندیرین»
 اۆلدوروب قاچاق دوشور، آما یتنه «روس ال آلتی لاری» طرفیندن توتولوب
 زندانی اولور ولی زنداندان قاچیب ایللر بویو قاچاق دوشور .

محاربه بیتدی کدن و عمومی عفو اعلان اولدوقدان سونرا باشی قالماقاللی
 انقلابچی آشیق اۆز صنعتینه قایدیب شعرلری ایله ائل - اوبانی روس لارین علیهنه
 جوشدورور . اشغالچی روس ال آلتی لاری اوچونجو دفعه اولاراق اونو یتنه ده
 توتوب حبسه آتیرلار . بیر مدتدن سونرا آذربایجانین غیرتلی ائولادی نین آغیر
 چالیشدیقلاری کۆلگه سینده آشیق حبسدن قورتولوب یتنه اۆز صنعتینه قایدیر
 . میلادی ۱۹۷۸ - نجی ایلهده آشیقین «قوجا قارتال» (عقاب پیر) کتابی نشر اولور و
 استادین شعرلری گون اوزو گورور .

استاد میکائیل آزافلی نهایت روس و اونلارین ال آلتی سارساق - یالتاق لاری
 ایله بیر عمر ملی مبارزه آپاردیقدان سونرا تاسفله ۱۹۹۰ - نجی ایلینده آنا وطنی
 ظالیم روس لارین الیندن قورتولا - قورتولدا وفات ائدیر .

اونون ۷۰ یلیگی نئچه ایل اۆنجه بۆیوک طنطنه ایله یوردونون غیرتلی عالیم
 لرینین یاردیمی ایله جشن توتولور آما تاسفله ظالیم شوروی حکومتی نین دیزه
 چؤکمه سینه رغما هله ده اونون ایللر بویو روس لارلا ملی مبارزه سی
 یارادیجیلیگی اوستونه کۆلگه سالیب و یاخشی حالدا تحقیق اولماییب دیر .
 دئمک استا صنعتکارین یارادیجیلیگی هله ده قصدا کۆلگه یه بوراخیلیر و بو ایش
 گلجک ادیب لرین بیر بورجی کیمی بویونلاردا قالیر کی آشیقین باشقا شعرلرین

گزیب، تاپیب نشر ائتمکله ادبیاتیمیزی غنی لندیر سینلر :

تاریخ لری وراقلا گز

حقیقتی چراقلا گز

آزاڤلی نی سوراقلا گز

او ائلردن، بو ائلردن

بیر نیسگیل !

«آشیق» سون گونلرین گئچیریردی، داها تاسفله ایکی آیا یاخین ایدیکی یاخشی ییب - ایچمیردی . یورقان - دؤشک آغیرلاشیب، یریندن قالخا بیلمیردی، ولی میکائیل آزاڤلی نین « قوجا قارتال » (عقاب پیر) کتابی الیندن یرره دوشموردی!

دئمک قوجا قاتال کتابی نین شاعری - میکائیل آزاڤلی - ایله تبریزده یورقان - دؤشکده یاتان قوجا آشیقین مشترک حسن لری وار ایدی . آخی اودا اؤز دؤرونون « قاجاردولت لری و پهلوی رژیمی » ایله عؤمور بویو آمانسیر مبارزه لر آپارمیشدی . او، آذربایجانین بوتون ملی - مذهبی حرکت لرینه قوشولوب فعالجاسینا اشتراک ائتمیشدی . روایت لره گؤره « ستارخان توپلاری » آچیلاندا آنادان اولموش و « شیخ محمد خیابانی » قیامیندا « ملی گارد » دان اولموش و آذربایجان ملی حرکاتیندا شاهلیق رژیمینه قارشى چیخمیش و نهایت اسلامی انقلابین یارانماسینا یاردیمچی اولموشدور . او قوجا قارتالین مولفی کیمی هر دم « قوجا قارتال » کتابینی اوخیار کن اؤز احوالاتین خاطیر لاییب دوداق آلتی زمزمه ائدیردی :

زندانی لاردا چکدیم نفس
دنیا اولدو منه قفس
گور سسینیز وئردی هوس
سینه اوسته آلدیم سازی
عشقینیزله چالدیم سازی

نیسگیلیم وار گلک قوناق
جوان لارین تو یون توتاق
درد داغیداق، غم اونوداق
نولوبدی حسین جوان؟
کیم اولوبدی، کیمدی قالان؟

قورخوم بودور دوشم خسته
آرزوم قالا دسته - دسته
آغ گیرپیک لر اولا بسته
قول تک گزه سازیم بازار
قوناق ائویم اولا مزار

بیزدن قاباق بو دنیادان
نئچه - نئچه کؤچوب کروان
«آشیق علی» سیزه قربان

او گۆنلری من گۆرمه سم
بالالاریم گۆرسون نه غم

هر زمان بیمارستاندان(خسته خانادان) ائوه چاتیقدا تئز گئدیپ یورقان دؤشکده کی «قوجا قارتالین» خبرین آلیردیم، سحرده ناھارا قدر اودا «قوجا قارتال» کتابین اوخویوب بعضی باشا دوشمه دیگی حصه لری خبر آلیردی، قیسا مدت یاخشی اولدوغو اوچون «تبریز انجمن سینمای جوان» هنرمندلری گلیب غۇمور بویو اونلارلا اورده کدن فعالیت گؤستریب انجمنین فیلم لرینده «قوجا» رول لارین گئچدیگینه گؤره اوندان تشکر ائدیپ سونرا آشیقین سون فیلمی اولان و جایزه آپاران «ده ده قورقود» فیلمین چکیردیله^۱.

فیلم سونا چاتدیقدا اونون نفس لری آغیرلاشیر آمما «قوجا قارتال» کتابینی الدن یثره قویمور. دئمک میکائیل آرافلی استالین کیمی دیکتاتورلارلا چنگه به چنگه اولسایدیدا، اودا قانلی پهلوی رژیمی نین شاهلاری ایله پنجه به پنجه اولموشدور. مریض لیگی و خسته لیگی داها شدت لندیکده نهایت بیر گئجه گونش ایلی ۱۳۷۳/۲/۱۶ -نجی ایلینده تبریزین قوجا قارتالیدا سماواته اوچوب، اوچماقدا قوجا قارتالا قوشولور.

قبر داشی اوستونده «ده ده قورقود» فیلمینده گؤرونندوگو کیمی بو سطر لر یازیلیب دیر:

^۱ آشیق علی غۇمرونده ایکی «ده ده قورقود» فیلمی اوینادی بیرى مشهور ده ده قورقود کتابینین «ده ده قورقود» شخصیتین ایران اسلام جمهوریتین برون مرزی تلویزیونونا و دیگرى اؤز یاشایشین سون گونلرین بیر «یالیز قالمیش هنرمند» رولوندا بو فیلمی یوردوموزون جوان و هنرمند کارگردانی آقای اکبر نیکمرد کارگردانلیق ائدیپ و جشنواره وحدتده جایزه آپاریب دیر.

« آرامگاه استاد علی فیض الهی وحید

افسوس گل نازیمی دست ستم آلدی

بولبول باش آلیب گتندی، گلستانی غم آلدی

گل گتندی، چمن سولدی، گلستان خزان اولدی

بیر قاره بولوت گلدی، بیابانی چم آلدی »

ایکی قوجا قارتالین روح لاریدا شاد اولسون .

بىر تشكر!

مىكائىل آزاڤلى دان بو گونه قدر « قوجا قارتال » (عقاب پىر) و « اوزوم اۆلسم سۆزوم اۆلمز » (اگر خودم بمىرم سخنم نمى مىرد) آدلى ايكي اثر چاپدان چىخيپ دىر .
 « قوجا قارتال » كىتابى باكى، تبرىز، تركيه يوردلاريندا چاپ اولوب آما « اوزوم اۆلسم سۆزوم اۆلمز » كىتابى تىكجه آذربايجان جمهوريتىنده يايلىپ دىر .
 « قوجا قارتال » ايلك دفعه اولاراق « يازىچى » نىرياتى طرفىندن اونو سون محبسدن قورتاران نفت مهندسى اولان « مهندس محمد قلى يىف » نى مقدمه سىله مىلادى اىلى ۱۹۸۷ - نجى ايلىنده باكىدا چاپ اولور و سونرا قلم دوستوموز ميانالى عليرضا نىن كۆچورمه سى و شاعر دوستوموز سلیمان ثالثىن مقدمه سىله « انتشارات مينا » مديرى آقاى حسين مينا طرفىندن ۱۳۷۰ - نجى ايلده تهرانددا چاپ اولور .

« درويش » انتشاراتىنىن مديرى جناب آقاى صادق فيضى لاله آشيقىن ايكي كىتابىن بىر جلدىده بوراخما قرارىنا گلدىكده دئمك « فال قرعه سى » يىزىم آديمىزا چىخير . منده اىستكلى جوان شاعىرىمىز جناب آقاى پروىز همت جودن، ياردىم اىستىم تا عاشيقىن اثرلرىن منىم اختيارىمدا قويسون، اودا آچىق ال و گولر اوزله بو ادبى خزىنه نى منىم اختيارىمدا قويور كى يثرى گلدىكده بو وسيله ايله اؤز متىدارلىقىمى او و باشقا عزيزلرىمىزدن كى بو كىتابىن چاپىندا منه ياردىمچى اولوبلار بىلدىرىم . عاشيق آزاڤلى نىن ديوانى نىن ايكينجى چاپىنى حاج آقا آسيابى، اختر انتشاراتى نىن مديرى عهده لرىنه آليب لار كى او جناب لارىنا ادبىياتىمىزا ائتديك لرى خدمت لردن و چكديك لرى زحمت لردن دولايى تشكرلرىمىزى بىلدىرىك .

ساغ اولون - تبرىز

دكتور حسين فيض الهى وحيد

گرایلی لار

داغلار قوینوندا - قوینوندا

قوجا قارتال نه گزیرسن
داغلار قوینوندا - قوینوندا
بالا گۆردوم آناسینین
آغلار قوینوندا - قوینوندا

*

نییه قلبین قارالیب دیر
گول اوستونو خار آلیب دیر
شاماملار سارالیب دیر
داغلار قوینوندا - قوینوندا

*

بیر حکیم یارا باغلا بیر
سینمی چارپاز داغلا بیر
باغبان گۆردوم، قان آغلا بیر
باغلار قوینوندا - قوینوندا

*

آرافلی، یاز، دیله گلمز
اوچدو بولبول، گوله گلمز
گئچن گئچدی، اله گلمز
چاغلار قوینوندا - قوینوندا

گتدی

دنیا، سنده نلر گوردوم
عمان گلدی، عمان گتدی
یوز مین غمیم، یوز مین دردیم
پنهان گلدی، پنهان گتدی

*

اوخوما میش ناغیل لاری
عذاب چکیب اوغول لاری
چوخ باش لارین عاغیل لاری
سامان گلدی، سامان گتدی

*

گوزلریم حق چیراغیندا
معنا لارین سوراغیندا
اثرلرین قوجاغیندا
زامان گلدی، زامان گتدی

*

ای آزافلی آچما سری
گندن گتدی باخما گتری
یارانمیشین یوزدن بیر
انسان گلدی، انسان گتدی

بنزر

گوزگو، سنه باخما يايديم

قارا ساجيم، آغا بنزر

ساققالىما قىروو دوشوب

باشيم قارلى داغا بنزر

*

داها جاندا دان سؤكولوب

كىرپىك گئديب، قاش تۆكولوب

هجران آيب، بئل بوكولوب

عؤمور (عمر) قوپموش تاغا بنزر

*

آرافلى دير منيم آديم

زهر اولدو شيرين داديم

ال - اياغيم، شاه قاناديم

شاختا وورموش تاغا بنزر

آرزولار سنی

آدام اوغلی، انسان اولسان
انسان لار آرزولار سنی
دیواندا حق دیوان اولسان
وجدان لار آرزولار سنی

*

آشیق ایستر توی، شان، بارات
آلماق اوچون ائلدن مراد
یاراداندا یاخشی یاراد
قانون لار آرزولار سنی

*

گۆزه ل اولسان، وفان اولسا
عالیم اولسان، قافان اولسا
حکیم اولسان، شقان اولسا
میلیون لار آرزولار سنی

*

آزافلی، گز اصیل لری
آرزولا خوش فصیل لری
اونو تماسان نسیل لری
دوران لار آرزولار سنی

آشيق

مىن سۆز آچار محبتدن
عشق آتیندا گزر آشيق
الهام آلا ر طبيعتدن
قارتال كىمى سوزر آشيق

*

اود اوره يى، اود نفسى
قلب اوخشايار اينجه سسى
گۆز اوخشايار سليقه سى
مجلس لرى بزر آشيق

*

گزر جاندا اعتبارى
صاف وجدانى، دوز ايلقارى
ستومز ظلمى، ظلمكارى
هر محنته دۆزر آشيق

*

مكаны دير قوجا قافقاز
دنيا گزر الينده ساز
ساغى كُردور، سولو آراز
سینه سى گۆى خزر آشيق

*

اٹل فریادی فریادی دیر
آشیق سازین فرهادی دیر
آزافلی نین استادی دیر
سؤزدن گوهر دوزر آشیق

استاد

ماياسىنى ائلدىن آلا
كىم ايستمز بئله استاد
بارماقلارى قىزىل اولما
دوشه دىلدن - ديله استاد

*

اولسون شاعر، آشيق، مسگر
حكيم، درزى، بنا، دولگر
يا مهندس، يا چىلىنگر
هامى اونو بيله اوستاد

*

استاد اوزونده نور اولسون
يارا تديغى بلور اولسون
نه ياشيندا اولور اولسون
گر ك خوشا گله استاد

*

آزاڤلى نين سؤز - صنعتى
انسانيغى، سعادتى
آدى، سانى، لياقتى
گره ائلدىن - ائله استاد

قربان اولوم

هارددا وارسا انسان لیغین

کمالینا قربان اولوم

آهیل قانان جوان لیغین

جمالینا قربان اولوم

*

هارددا وارسا اعتبارین

تمیز عشقین، ناموس - عارین

وفاسی دوز اولان یارین

حلالینا قربان اولوم

*

هارددا وارسا قانان لارین

عاشیقیم او جان لارین

ائلی اوچون یانان لارین

ملالینا قربان اولوم

*

هارددا وارسا حقّه حرمت

او مروت، اودور قیمت

آزافلی یام، صمیمیت

آمالینا قربان اولوم

ال تیتره دی

بیر سۆزوم وار، آ شاهبازیم
دیینمه دیم دیل تیتره دی
ایسته دیم کی نامه یازیم
قلم اسدی، ال تیتره دی

*

غم توخومون فلک اکدی
سو یثرینه کدر تۆکودی
شیدا بولبول ناله چکدی
باغچا یاندی گول تیتره دی

*

آرافلی! مین، غم آتینا
کیم چاتیبیدی مرادینا
عاشق یاندی عشق اودونا
ناله سیندن ائل تیتره دی

گئتدی

او گۆزلره باخا - باخا
گۆز ایشیقی گۆزده گئتدی
عمروم، گونوم، شیرین جانیم
سازده گئتدی، سۆزده گئتدی

*

هر درده من گتیردیم تاپ
دۆزه - دۆزه چکدیم عذاب
حسرت شیش، غمی کباب
سینم یاندى کۆزه گئتدی

*

آزافلی یم اصلیم، ذاتیم
پوزولمازدی عشقیم، آدیم
اوندان آیری بو حیاتیم
یوزده گلدى، یوزده گئتدی

آلار

كۆنول آچان شعر يازاسان
ال لر اونو الدن آلار
سۆز گوجونو محبتدن
يىرده شيرين ديلدن آلار

*

سۆز وار ائله زهر دادار
آجىسىنى صير اودار
بۇيوردور كن ال قانادار
گول عطرىنى گولدن آلار

*

ايچمىشم عشقين جامىنى
يىلمه مىشم هئچ تامىنى
آرافلى دا الهامىنى
اۋز استادى ائلدن آلار

وورغون

ظالیم اجل آلدی گئتدی

داها گلمز دیله وورغون

یاراناندان یانمیشدی

اثل اونا، او، ائله وورغون

*

اثل لر اولدو زیارتی

کؤنول لرده وار حسرتی

هئچ بیر زمانین قدرتی

یاراتماییب بئله وورغون

*

یوردوموزون آران - داغی

مغان دوزو، گُر قیراغی

هر یایلاغی، هر اویلاغی

« جیران » گؤزلر هله وورغون

*

قوجا قافقاز چکدی آمان

آغلایاندا آذربایجان

ساچلارینی یولدی زمان

یانیب دؤندو کوله وورغون

یئتمیش ایکی دیللی سازیم

سن ائلیمین همدی سن
آی صدقلی، تئلی سازیم
اونون سئوینجی، غمی سن
یئتمیش ایکی دیللی سازیم

بابالاردان بخشش قالیب
آتام کؤکسو اوسته آلیب
آنام سنده لایلا چالیب
آی صدقلی، تئلی سازیم
یئتمیش ایکی دیللی سازیم

تاریخیمین ایلکین سسی
دوونیمین خوش نغمه سی
شعرین، سؤزون، ترانه سی
آی صدقلی، تئلی سازیم
یئتمیش ایکی دیللی سازیم

آشیق لارین جان داستانی
خوشبخت ایستر هر زمانی
شاد کونول لر شادمانی
آی صدقلی، تئلی سازیم
یئتمیش ایکی دیلی سازیم

دیل می چاتار دیل لرینه
خال لارینا، گول لرینه
باغلانمیشام تئل لرینه
آی صدقلی، تئلی سازیم
یئتمیش ایکی دیلی سازیم

آزافلی یم اوزوم سنده
دیله، بمله گوزوم سنده
مین دیل آچار سوزوم سنده
آی صدقلی، تئلی سازیم
یئتمیش ایکی دیلی سازیم

غمى

ازل گوندن يازى يازان
قانان لارا وئردى غمى
كىمى ياندى اولدى صنعان
كىمى يئرده سردى غمى

*

مروتسىزده مروت گزر
ايگيد غمده غيرت گزر
سखाوتلى حرمت گزر
خسيس لرین زردى غمى

*

اوره ك حقدن مراد ايستر
بو دنيانى آزاد ايستر
كؤنول لرى آباد ايستر
آزاڤلى نين دردى، غمى

باخىش لارىن

گۈزلىرىندە يانار جانىم
حىرت - حىرت باخىش لارىن
سحر كاردىر، تۈكر قانىم
خلوت - خلوت باخىش لارىن

*

ھلر چكر، ھلر عاشق
يىرجه گۈروش دىلر عاشق
حسرتىندن اۇلر عاشق
حسرت - حسرت باخىش لارىن

*

آزافلى نى نشان ائىلر
اوره گىنى شان - شان ائىلر
منى يئرله يىكسان ائىلر
دھشت - دھشت باخىش لارىن

اوداغ لاردان، بو داغلاردان

مارال قاچار کهلیک اوچار
 اوداغ لاردان، بوداغ لاردان
 ائل لر گئچر، کروان کؤچر
 اوداغ لاردان، بوداغ لاردان
 *

سورو اوت لار قاتار - قاتار
 گاهی یاتار، گاهی چاتار
 قیز گول آتار، اوغلان توتار
 اوداغ لاردان، بوداغ لاردان
 *

بولود اوینار شیمشک چاخار
 بولاق قاینار، سولار آخار
 قارتال قالخار، جیران باخار
 اوداغ لاردان، بوداغ لاردان
 *

ذیروه سی قار، اتگی وار
 تاریخ سایار هر نه یی وار
 کؤنول دویار، الهام آلار
 اوداغ لاردان، بوداغ لاردان

کیمی

مسکین - مسکین نه باخیرسان

اوو صیادا باخان کیمی

نامرد ووردو ییخدی منی

فلک ائولر ییخان کیمی

*

آغ بولوددان آغدی باشیم

گؤرسه آغلار دوس - قارداشیم

گنجه - گوندوز قانلی باشیم

آخر چایلار آخان کیمی

*

آزافلی ده آرزون نه یدی؟

بودنیادان غم گئیدی

حق ابدی حکم ائیدی

آی لا گونش چیخان کیمی

بولبول

من خستیه بیر خبر وئر
آچیلیمی یاز، آی بولبول؟
سریم چوخدور، قوی سؤیله ییم
قلم گؤتور یاز، آی بولبول

*

قیزیل گؤل لر یئتیشیرمی؟
گؤلده صونا اور گوشورمی؟
سمالاردا اؤتوشورمی؟
اؤردک، دورنا، قاز، آی بولبول؟

*

ائل گؤچورمو داغ سئیرینه؟
گلیرمی آران یئرینه؟
بنؤشه لر بیر - بیرینه
ائيله ییری ناز، آی بولبول؟

*

آزاڤلى تکک یانما اودا
نشه چوخدور بو حیاتدا
او چکدیگین ناله آلتدا
یاندیم اولدوم کؤز، آی بولبول؟

حرمت

الده اولسا اختیارین
ائله خلقه، ائله حرمت
وئر پایینی گناهکارین
ائتمه فتنه - فعله حرمت

*

ظالم لرده مروت گؤزلمه
آلچاق لاردا غیرت گؤزلمه
حرمت ائدیپ، حرمت گؤزلمه
تمنا سیز ائله حرمت

*

آخماق قیشدا پای آختارار
تنبیل حاضیر پای آختارار
زاین اوغلو زای آختارار
اینانما کی بيله حرمت

*

دوغرولارلا یئر - گؤی دولا
یولسوزلاری چکه یولا
بو دنیا یا حاکم اول
دوشه دیلدن - دیله حرمت

*

آزاڤلى، چوخ بىم دن اۋتمە

اۋز يىرىندىن اوزاق گىتمە

حرمت سىزە حرمت ائتمە

اوندا دۇنر كوله حرمت

جیغالی گرایلی

دؤنوک چیخسا یار عاشیغا
اوره ک یانار، دیل قان آغلار
یارادان اول یار، عاشیغا
وفاسیز یار
کؤنول تالار
اود قالار
آللولانار
گوهر سینار، لعل قان آغلار

*

اصیل عاشق مدام یانار
احوالینی قانان قانار
شر آختاران حقى دانار
جان اؤرپه شر
قوپار محشر
داوا (دعوا) دوشر
اینلر بشر
ناحق اولار، ایل قان آغلار

*

آزاڤلى نىن صاف نىتى

اور گىنده محبتى

دنيا گزن شرافتى

عدالتى،

صداقتى،

حقيقتى،

محبتى،

ظالم تاپسا، ائل قان آغلار

معلم دیر

آتا، آنا طبیعتسه
استاد، نجات معلم دیر
حیات آرزو، سعادت
اونا مراد معلم دیر

*

او طاقت دیر ال سیزلره
گولشن اولار گول سوزلره
گۆرپه ایکن دیل سیزلره
ناطق، دلشاد معلم دیر

*

او درس دیر زامانادا
یاخشیه ده، یامانادا
آیا اوچان انسانادا
پولاد قاناد معلم دیر

*

آزافلى بوش سۆزو بوشلار
سجده قیلار اوجا باشلار
دیل اؤره نن دیل سیز داشلار
عاغیل، ساواد معلم دیر

اوره ییمی

آ بیمروت ، قویدون گتدین

یانا - یانا اوره ییمی

مین یثریندن اویدون گتدین

شانا - شانا اوره ییمی

*

یاخدی منی مصیبتین

نه یامان دیر اذیتین

دؤندیریب دیر بو حسرتین

قانا - قانا اوره ییمی

*

آرافلی جان قیلدی سانا

اویدو شهرت خولیا سینا

آتدی غم لر دریا سینا

آنا - آنا اوره ییمی

آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن

اورە كە يانار، دىل شاد اولار
آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن
كۈنۈل سىنار، آباد اولار
آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن

*

فتنە سىندىن ئىل چاخناشار
دوست اينجىير، يار دالاشار
قوھوم كوسر، قان بارىشار
آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن

*

اۈلكە قورار، ماحال چاپار
تخت اوچورار، ساراي ياپار
صلح يارانار، داوا (دعوا) قوپار
آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن

*

آزافلى يا ائتدى نلر
فتنە سېر شفا دىلر
يىر - گۈي آغلار، يىر - گۈي گولر
آجى سۇزدىن، شىرىن سۇزدىن

بو ائل لردن

عاشیق قارداش سسین گلکسین

او ائل لردن، بو ائل لردن

هی تعریفین، بحثین گلکسین

او ائل لردن، بو ائل لردن

*

ائل لرده گز شن باراتی

چوخ ائیلمه ظارافاتی

آل صنعتده مکافاتنی

او ائل لردن، بو ائل لردن

*

ائلدن گلکسین هر مرادین

شیرین لهجه ن، شیرین دادین

اوبا - اوبا گلکسین آدین

او ائل لردن، بو ائل لردن

*

تاریخ لری واراقلا، گز

حقیقتی چیراقلا گز

آزاقلی نی سوراقلا گز

او ائل لردن، بو ائل لردن

وقتی

انسان اوغلو، حرمت ائله
وظیفه ده اولان وقتی
آچیلاندا عطیر پایلا
خجیل اولما سولان وقتی

*

آتیپ سانس آتاجاق لار
ساتیب سانس ساتاجاق لار
توتوب سانس توتاجاق لار
طالع داشا چالان وقتی

*

بیر دشمن دیر وار - جان آلار
آی آزافلی، کیمه قالار
سیناناسان، سینایارلار
تترلده قالان وقتی

گنچن گونلر

گنچ لىمى آپاردىنيز
گنچن گونلر، گنچن گونلر
اوره يىمى قوپاردىنيز
گنچن گونلر، گنچن گونلر

*

بىر دفعه ليك گئتدى گلمز
جوان ليغيم ايتدى گلمز
دوران لارى ييتدى گلمز
گنچن گونلر، گنچن گونلر

*

قد ديم اولدو سوال (؟) كيمي
داغلار آشديم قارتال كيمي
آزاڤلى يا خيال كيمي
گنچن گونلر، گنچن گونلر

انسانلیق، جوان لیق

بو دنیا دا بیر اینجی دیر
بیر انسان لیق، بیر جوان لیق
بیرینجی دیر، بیرینجی دیر
بیر انسانلیق، بیر جوان لیق

*

یوز ایل، مین ایل دوزله واران
آلچاق لارلا یوخدور آرام
یاخشلی لارا آرزولارام
بیر انسانلیق، بیر جوان لیق

*

آزافلی دا سؤیلر بئله
دیلدن - دیله ائلدن - ائله
عوض اولماز هئچ نه بئله
بیر انسانلیق، بیر جوان لیق

گىچ قوجالىق

گىچ قوجالماق، شن ياشاماق

بختين گل ها گلينده دير

هر چتینه كمك ائله

ثروتينده لعلينده دير

*

گىچ قوجالماق پاليد^۲ كىمى

درينده دير اونون هيمى

اؤز جانينين اؤز حكىمى

اولامغىنين الينده دير

*

آزاڤلى، سن تتر قوجالدين

قوشدون نئجه سؤز قوجالدين

قالدى چيغير، ايز، قوجالدين

ائل لر يئنه ائلينده دير

گل اویناما

توی بایرامدا قول آچ اوینا
آجی سۆزله گل اویناما
ائل له آغلا ائل له قاینا
اوجاق، کۆزله گل اویناما

*

قول ائیلیب آلا ر سنی
داغا - داشا چالار سنی
کیشی لیکن سالار سن
مین له، یوزله گل اویناما

*

اوره ک لره دیل دیر آچار
ساخلا سرّی، قویما قاچار
درد - بلایا ائیلر دچار
هر گول اوزله گل اویناما

*

یاز بختینی اؤز الینله
اؤیونمه گل ها گلینله
آزافلی اول عملینله
قاشلا، گۆزله گل اوینام

مىجتىدن

بو دىنيايا گلن كىمىسە

حىيات دىلەر مىجتىدن

سئودا ندىر بىلن كىمىسە

چىكر نلر مىجتىدن

*

او سىحر كار بىر آفت دىر

سئوئىنج دىر، مىصىت دىر

اوحىيات دىر، طىبىعت دىر

بىشر گلر مىجتىدن

*

بو دىنيانين اودور هىمى

عاشىق لارىن سارى سىمى

گاه آغلایار یتیم كىمى

گاهدا گولر مىجتىدن

*

سو اود اولار داش قاينادار

اوره كك يانار، باش قاينادار

گوزلرينده ياش قاينادار

عاشىق اولر مىجتىدن

*

کیمی یاری حلال حق دیر
بو دنیا دا او خوش وق^۳ دیر
آزافلی دا نئچه وق^۴ دیر
فریاد ائیلر محبتدن

^۳ - خوشبخت

^۴ - وقت

قانار، قانار

انسان اوڭلو عۇمرون بويو

ساخلا ناموس، قان، عار، قان، عار

اۋز حقيقى قيمىتىنى

ائلدىن آلان قانار، قانار

*

نامرد مرده آلچاق دئير

اوجالارا آلچاق دئير

آلچاق سۇزو آلچاق دئير

يارالاريم قانار، قانار

*

آزاڧلى يام، بير، ياريم، چيخ

اوره ييمى بير ياريم، چيخ

بير بد اصيل، بير ياريمچيخ

سۇزو چتىن، قانار، قانار

داغلار

سد آچدی قوینوندا ائل لر
باشی قارلی قوجا داغلار
قاطار - قاطار ذیروه لرین
بیر - بیریندن اوجا داغلار

*

اووچولارین آشاندا یال
قاچار جویور، اور کر مارال
ذیل قایادا دوران قارتال
بنزر باشدا تاجا داغلار

*

گوللرینی قدرت اکیب
دره لره دومان چؤکوب
سیلدیریمدا بویون بوکوب
چوخ به زیرگان^۵، خوجا^۶ داغلار

*

گؤی یایلاقلار قارداشین دیر
بوز بولاق لار گؤز یاشین دیر

^۵ - بازرگان

^۶ - خواجه

گۆى مئشەلر سىرداشىن دىر

باج وئرمە دىن، باجا داغلار

*

قوينوندا چوخ آتدیم، آتدیم

سن ياتاندا منده ياتدیم

آزاڤلى يام گوهر ساتدیم

دۇنمه يىدى تونجا^۷ داغلار

^۷ - بوروش = بُرنج

اونو گۇروم

گۈزلە يىرم دان يىرىنى
آچىل سحر، اونو گۇروم
اۋپوم باھار گول لرىنى
آچىل سحر، اونو گۇروم

*

چىخ گنجە نىن قفسىندىن
دور اويانسىن ائىل سسىندىن
نفس آلىم نفسىندىن
آچىل سحر، اونو گۇروم

*

اولدوزلارى چىچك - چىچك
بولود اۋتور سئىرك - سئىرك
او، مهربان يارى گۇرك
آچىل سحر، اونو گۇروم

*

آزافلى يام ايشىق گتير
عطير اوسدن چيله عطير
مندن يارا خبر يىتير
آچىل سحر، اونو گۇروم

عاشىغى يام

اڭل لرىلير صاف آرزومو
من خوش نيت عاشىغى يام
اوره يى دوز سۆزلو دولو
من علويت عاشىغى يام

*

آرزوم بودور : زمان - زمان
نه درد اوللا، نه ده هجران
تميز سئوگى، ايلقار، ايمان
من محبت عاشىغى يام

*

پوچ اولماسين مرد نيتى
هئچ گولمه سين بد نيتى
بايراق ائتديم جسارتى
من صداقت عاشىغى يام

*

تورپاغىما وار گتيرن
داغلار يما قار گتيرن
بو داغىما بار گتيرن
من طبيعت عاشىغى يام

*

سؤال لیام، جاواب لیام
سینه سی زر کتاب لیام
اٹل لر بیلیر آزاقلیام (عذاب لیام)
من حقیقت عاشیغی یام

شاعر

او، دنیادا دنیا گزر
فطرتیندن قاینا شاعر
عدالتی، حقیقی دیلر
تاپانماسا سینار شاعر
*

گزر شانی، شرافتی
انسانلیغی، صداقتی
علوی عشقی، محبتی
ایلاهییت سانار شاعر
*

یاشار ائللین حیاتیندا
سئوینجینده، فریادیندا
خیال لارین قانادیندا
مین چیچه یه قونار شاعر
*

او گونشین ضیاء سیدیر
اوره کک لرین آیناسیدیر
خوش کلام لار دریاسیدیر
اوستالاری آنار شاعر

*

نە بو كۈلر، نە ايلر
آدينا اۋلمز دئييلر
گاه سئورلر، گاه سئويولر
اولماز غمدن كنار شاعر

*

آزافلى، حق سئزون قولو
آرزولارلا قلبى دولو
بو كولنده حقيقين قولو
هاراي چكر يانار شاعر

آذربایجان

آذربایجان زمان - زمان
دویان دگیل گؤزوم سندن
قان قانیندان، جان جانیندان
عمروم سندن، اؤزوم سندن

*

سن آرزومون چیچه یی سن
گؤزه لیسن، گؤیچه یی سن
سن الهامین اوره یی سن
مایالانیب سؤزوم سندن

*

سن ابدی شان - شهرتیم
آدیم سانیم، دیانتیم
کرم عشقیم، محبتیم
جان مندن دیر دؤزم سندن

*

سن عمرومون باهار یازی
ائتمز طالع یازان یازی
آرافلی الینده سازی
دئیر دوزوم - دوزوم سندن

تعریف لر

عاشیق مجلسده اوتوران
نازلی جانانی تعریف لر
محبتی، صداقتی
ایلقار، ایمانی تعریف لر

*

هره سئور بیر نشانی
خیر، دوزو، شر، بهتانی
قانمایان لار قانمایانی
قانان قانانی تعریف لر

*

یامان ائیلر یامان لیغی
نادان سئور نادان لیغی
آزافلی دا انسانلیغی
حقیقی آنانی تعریف لر

سنی

دوست آیدی، مرد آیدی

ای قیمتی داشیم سنی

نه بیر نامرد، نه بیر یالتاق

یثمه ییدی، آشیم سنی

*

آچان گول لر سولماییدی

دنیا غمله دولماییدی

هجران، حسرت اولماییدی

تؤکمه ییدی یاشیم سنی

*

صحبت آچاق صداقتدن

آرافلی یا محبتدن

گل ال چکمه حقیقتدن

کسسه لرده باشیم سنی

گرایلی تجنیس

قوجالدیقجا گئچن عمره

دایان دئدیم، دایانمادی

او وفاسیز چکن داغی

سایان دئدیم، سایانمادی

*

گؤزه ل دئدیم هر گؤیچه یه

هم یالانا، هم گرچه یه

گنج لیمه گول - چیچه یه

بویان دئدیم، بویانمادی

*

آزافلینی اودا آتدی

گؤزلر گؤزو گؤزه ساتدی

بختیم کیمی اودا باتدی

اویان دئدیم، اویانمادی

منى

آغير ائل لر عاشىغى يام
ايستر ياخشى - يامان منى
اۋزوم اۋلسم، سۋزوم اۋلمز
ساخلار اثر زمان منى

*

صنعتكارام سۋز باغى يام
مين مكانين بولاغى يام
غم داغيندان قاف داغى يام
بويوريوب چن - دومان منى

*

ياشايدان لار تنز قوجالار
ياشامايدان جوان قالار
آزاڧلى نى يادا سالار
مهربان دوست، گمان منى

وقتى

دئىدىم : فلەك انصافا گل !

دئىدى : اۋزوم يىلن وقتى

دئىدىم : كۈنول بىر شاد اول گول !

دئىدى : آغ گون گلن وقتى

*

دئىدىم : او گون ساچىلارمى ؟

دئىدى : حقدن قاچىرارمى ؟

دئىدىم : عىنىم آچىلارمى

دئىدى : دوسلار گولن وقتى

*

آزافلى دا غم يامان دىر

دئىدى : دردى آت، آمان دىر

دئىدىم : بايرام نه زمان دىر

دئىدى : ظاليم اولن وقتى

اولماسا

بو يىثر، گۆي، عالم اولمازدى
قادر سىبحان اولماسا
حيات بير توزا ده يمه زدى
دنيدا انسان اولماسا

*

گنچدى آيلار، گنچدى ايللر
سيندى حقى توتان اللر
هئچ اولمازدى بد عمللر
ناتميز وجدان اولماسا

*

اوزاقلاشا طالع مندن
آزاڤلى، ائل كوسوب سندن
نه دوسدان قورخ نه دشمندن
قضادان زيان اولماسا

اوره ک سنی

باش آغارسا باشندان - باشا !

قوجالمایان، اوره ک سنی

یالواریرام، جوان یاشا

قوجالمایان، اوره ک، سنی

آغریمایان گؤره ک سنی

*

عاغلیمدادی، حس ثروتم

سینمده دی سلطنتیم

جانیم، عشقیم، محبتیم

قوجالمایان، اوره ک، سنی

آغریمایان گؤره ک سنی

*

حیات موراز، سئوگی تلاش

گاه مبارز، گاهدا ساواش

عؤمور گنچر یاواش - یاواش

قوجالمایان، اوره ک، سنی

آغریمایان گؤره ک سنی

*

قلین مہری - ماہی سنسن
آزافلی یہ داهی سنسن
وارلیغیمین شاہی سنسن
قوجالمایان، اورہ ک، سنی
آغریمایان گۆرہ ک سنی

مهربان

منه يثر - گۆى جهان سنسن !

جانى - جانان آ مهربان

عشقە حاكم اولان سنسن

شاهى - شاهان آ مهربان

بىر جانىم وار سنه قربان

*

ياتار گونش اورە يىن دىر

آل شفق لر اؤرپە يىن دىر

حيات سنين ديله يىن دىر

سنسن لقمان، آ مهربان

بىر جانىم وار سنه قربان

*

گۆزلرينده گۆزوم قالدى

عيانيندا اوزوم قالدى

اورە يىمدە سۆزوم قالدى

آمان، آمان، آ مهربان

بىر جانىم وار سنه قربان

*

هر عالمین شهرتی سن

آزاڤلی نین جنتی سن

محبتین قدرتی سن

ائله درمان، آ مهربان

بیر جانیم وار سنه قربان

دئیل

دوس یولوندا جفا چکمک
هر آدامین ایشی دئیل
اعتباردان، صداقتدن
حقّدن دؤنن کیشی دئیل

*

سؤز دولانیر ائل آغزیندا
آغ ایلانین لعل آغزیندا
شیرمایى وار فیل آغزیندا
کرگدنین دیشی دئیل

*

محبّتین عشقین باغی
کؤکونده دیر غم تورپاغی
آزافلی نین بو درد داغی
هله یوزدن بئشی دئیل

اولور

هر طالعين مين حكمى وار
گاهدان آغلار، گولر اولور
گاه ترقى، گاه تنزل
دنيا، سنده نلر اولور؟

*

يثر - گوى وحدت خولياسى دير
دردى غملر دنياسى دير
دوران حيات دعواسى دير
بيردن شربت زهر اولور

*

تاريخ دئير زمان - زمان
آزى ياخشى، چوخو يامان
بيردن شادلىق، بيردن هجران
بيردن سئوينج، كدر اولور

*

اى آغ ساچلى قوجا عاشيق
گرديش گنجير ترس - اولاشيق
گاهدان ظلمت، گاهدان ايشيق
گاهدان خشير، گاه شر اولور

*

آزافلى، دوس - دشمن گۆرسە

دئمە ایشیم دۇندۇ ترسە

حق يولوننان كیم گئدرسە

باشى قضا - قدر اولور

۱۹۶۴ - جىسخانا

اٲلین ګوجو، علمین ګوجو

ګونش اولور، ایشیق ساچار
اٲلین ګوجو، علمین ګوجو
دۆران لاردا میدان آچار
اٲلین ګوجو، علمین ګوجو

*

ګله جه یم، ګنچ نسلیم
سنسن منیم یاز فصیلم
اٲل لرینه قوی یو کسلیم
اٲلین ګوجو، علمین ګوجو

*

آغ سارای لار ذیروه سی دیر
حیاتین مین تحفه سی دیر
بشریت بهره سی دیر
اٲلین ګوجو، علمین ګوجو

*

اونلار قدرت بو جهاننا
یول لار سالیلر آسمانا
قاناڊ وئریر هر انسانا
اٲلین ګوجو، علمین ګوجو

*

آزافلی هر چاغ اوستونه
آغ گون گله آغ اوستونه
داغی قویار داغ اوستونه
اثلین گوجو، علمین گوجو

اويانمادى

قلىبى داش، غم اۋرە يىنى

اويانمادى، اويانمادى

قلىبى داش، غم رايىنى

اويانمادى، اويانمادى

*

ياندى جانىم، اودا^۸ ياندى

ياندى جانىم، اودا^۹ ياندى

ياندى جانىم، او داياندى

اويانمادى، اويانمادى

*

آزاڤلى اوياتدى - ياتدى^{۱۰}

آزاڤلى اوى آتدى، ياتدى^{۱۱}

آزاڤلى او ياتدى، ياتدى^{۱۲}

اويانمادى، اويانمادى

^۸ - اودا ياندى = به آتش سوخت

^۹ - اودا ياندى = او هم سوخت

^{۱۰} - بيدار كرد و خوابيد

^{۱۱} - راي انداخت و خوابيد

^{۱۲} - او خوابيد، خوابيد

قوشمالار

ای وطن

سن دنیامسان، سن ائلیمن، اوبامسان
 قدر تیمسن، حیاتیمن، ای وطن
 گونشیمسن، تورپاغیمسان، هاوامسان
 طاقتیمسن، اوقاتیمن، ای وطن

*

سن مکانیم، سن الهامیم، سن یازیم
 عؤمروم، گونوم، سئودا، سسیم، آوازیم
 محبتیم، عشقیم، آرزوم، مورازیم
 شهر تیمسن، بساطیمسان، ای وطن

*

سن طالیم، سن اقبالیم، سن باختیم
 شرافتیم، باش ثروتیم، شاه تاختیم
 یول لاریندا باش آغارتدیم، جان یاختیم
 غیر تیمسن، باراتیمن، ای وطن

*

سن دیله ییم، سن اوره ییم، سن باشیم
 باغیم، باغچام، آران، داغیم، داش - قاشیم
 آتام - آنام، دوستوم، یاریم، قارداشیم
 صحبتیمسن، بایاتیمن، ای وطن

*

سن وارلىغىم، سن وجدانىم، سن قانىم
هم آرافىم، هم تارىخىم، هم جانىم
يثرىم - گۆيوم، كائىناتىم، اركانىم
نعمتىمىسن، نجاتىمسان، اى وطن

سن دئدين اولماز

سئوگىلىم، آتئين اودلارا منى
من دئديم سالاجاق، سن دئدين سالماز
محبت دنيادا مقدس اولوب
من دئديم قالاچاق، سن دئدين قالماز

*

عشقينه باغلاديم دين - ايمانيمى
حقيقت قولويام، توكمه قانيمى
سحر كار گوزلرين آخر جانيمى
من دئديم آلاچاق، سن دئدين آلماز

*

آزاڤلى، نه ايميش ساچ آغارماغى
گئچدими عؤمرونه طالع قارماغى؟
عؤمرون بوران چاغى، قوجاليق چاغى
من دئديم اولاجاق، سن دئدين اولماز

شیرین

نه گۆزه ل دیر استادلارین کلامی
آواز شیرین، صحبت شیرین، بار شیرین
گول - چیچک له، بزه بیر لر عالمی
حیات شیرین، ثروت شیرین، وار شیرین

*

حلال گلسه شهرت عزیز، شان عزیز
دوستلوق عزیز، حرمت عزیز، قان عزیز
آتا عزیز، آنا عزیز، جان عزیز
قارداش شیرین، اولاد شیرین، یار شیرین

*

آزافلی گۆر، امکان و اخدان باهالی
بیر هئچ لیک دیر مین معنائین سئوالی
بو دنیادا محبتین وصالی
صحبت شیرین، الفت شیرین، عار شیرین

اولمايائىدى

ائىل لىر دىنلە يىدى منىم دىلە يىم
نە دعوا، نە اۋلوم، زار اولمايائىدى
دىنيا جنت اولسون، صلح باھار اولسون
گول لىرىن قوينوندا خار اولمايائىدى

*

سعادىت دىر يىرلىك، دىرلىك، اوجالىق
گئىدرگى دىر شاهلىق، خانلىق، خوجالىق
آيرىلىق، يوخسوللوق، واختسىز قوجالىق
نە ھىجران، نە زندان، دار اولمايائىدى

*

آزاڧلى سۆزلىرىن دىستە بە دىستە
اولمايا دىردى - غىم، يارالى، خىستە
نانجىب، مىخىت، خورىاد، شىكىستە
نامرد، ساتقىن، يالئاق وار اولمايائىدى

باغیشلارمى؟

بولود سوز سمادير كۆنول دنياسى

كۆنوله خيانت باغیشلارمى؟

دنialار ياراديب عشقين معناسى

سئوگى ده جنایت باغیشلارمى؟

*

سؤيله، اى سوز وئريب عهدىنى دانان

شهرت قوجاغيندا جان وئرن جانان

اغيارين، نادانين اودونا يانان

محو اولان صداقت باغیشلارمى؟

*

سن ايدىن كۆنلومون بير واخت مه له يى

اولدون صحرالارين باشسيز كوله يى

سولدو آزافلى نين آرزو، ديله يى

ساتيلميش محبت باغیشلارمى؟

یادیمما دوشدو

دنیانین گؤزلی آذربایجاندا
شانلی توی اولماسی یادیمما دوشدو
کامل عاشیق لارین، خواننده لرین
اوخیوب - چالماسی یادیمما دوشدو

*

دویونون پیلووو، املین اتی
پائیزین مجلسی، کئفی، لذتی
سئوگیلی اولان لار تاپپ خلوتی
صباحا قالماسی یادیمما دوشدو

*

جیران لار سوروسو، مارال دستهسی
کهلیگین، توراجین، قمرنون سسی
قارداش لیق دوشه نین گئدیب - گلمه سی
کبابی، دولماسی یادیمما دوشدو

*

شفادیر وطنین اسن یئل لری
کسیب دیر آرانلی هجران سئل لری
قارا باغلا، گنجه، قازاق اتل لری
مجلس لر آلماسی یادیمما دوشدو

*

عالمین قلیینی دشمن داغلاب
حسرتدن آزافلی یارا باغلاب
آیریلاندا آنام باخیب آغلاب
ساجینی یولماسی یادیمادو

*

عزىزىم

وقت دولانىب يوز ايل، مين آى گنچسه ده
قصاص قيامته قالماز، عزىزىم!
كىمسه يه توخونوب ائو يىخان اولما
ده يمه سن، ايلاندا چالماز عزىزىم!

*

گۆزدن ياش چىخارمى اوره ك دولماسا؟
باهار كۆچ ائيله مز چىچك سولماسا
اوره كدن حالينا يانان اولماسا
اوره كسيز يادينا سالماز، عزىزىم!

*

آزالى، دردینه درمانين اولما
توى لار مجلسينده دۇرانين اولما
اۆز ائلين، وطنين اۆز قانين اولما
اۆز گه دن هاوادار اولماز، عزىزىم!

قورخورام

نامرد ووردو، فلکک ییخدی، قورخمادیم
شیطان سالان ضدیتدن قورخورام
حق یانیندا هئچ گناهکار اولمادیم
اثل ایچینده بیر تهمتدن قورخورام

*

عدالتی عؤمروم بویو ایزله رم
حقیقتی اوره ییمده گیزله رم
آییق اولوب دشمنیمی گوزله رم
دوست الیله خیانتدن قورخورام

*

آلتمیشیندا آنلامایان نه قانار
توبه توخدان، اوز - گوز یوخدان یارانار
آی آزافلی، قیرغینی وار، قهری وار
فلاکتدن، مصیبتدن قورخورام

كىمى

چكىب آغ اوزونه ياشىل اۋرپە يى
گونش بولود آلتدا دايانان كىمى
محبت قويمادى دىيم سۈزۈمى
آلىشىدى اوره يىم شمع يانان كىمى

*

دستە چلنگ ھۈرە كك عشقین باغیندان
اینجی لر سوزولسون گل دوداغیندان
بیردن ایشیق دوشدو آل یاناغیندان
دان یشری شفقە بویانان كىمى

*

گۈرە یدیم، آزاڤلى، ندىر بو عادت؟
گۈزلرده محبت، كۈنولده حسرت
بولبول لر ائىله بیر گولو زیارت
هر سحر یوخودان اویانان كىمى

گۆزه لسه

بختور باشىنا، خوشا حالىنا
كىمىن وفادارى، يارى، گۆزه لسه
اونون بو دنيادا آزا لار دردى
دوسلارى ياخشى سا، يارى، گۆزه لسه

*

كۆنول لر آليشار قلم قاشىندان
سئچىلمز گۆز ياشى ياز ياغىشىندان
محبت تۆكولر شوخ باخىشىندان
گۆزه لين ناموسو، عارى، گۆزه لسه

*

نه شاهلىق ايسترم نه قيزىل تاختى
گىرم دنيادا ساغ جاني، تاختى
آزافلى، خوش گىچىر عاشىقىن وقتى
اىل لر ين ثروتى، وارى گۆزه لسه

من سنین عشقینله

سن عزیز آنانین بالاسی یام من
چکمه گل گۆزومدن گۆزونو وطن
گونش ضیاسی لا، باهار الیله
حک ائتدیم سینمه اؤزونو وطن

*

دؤشونده سود امدیم، قوینوندا یاتدیم
سینه نده بویوادم، کمالا چاتدیم
من سنین عشقینله یازدیم، یاراتدیم
اؤله رم، چئویرسن اوزونو وطن

*

حیات یولاریندا آغاردی تئلیم
سؤز، صنعت ذیروه نه چاتمادی الیم
یوز مین شاعر گله، یوز مین ده عالیم
یازسالار قورتارماز، سؤزونو وطن

*

بهش دیر تورپاغین، سئیرین، چمنین
یوردونا باغلی دیر اوره ییم سنین
نئچه مملکتین، نئچه اولکه نین
ایریر بارماغین یوزونو وطن

*

سنسیر آزافلی نین هئچ اوزو گولمز
یوز دنیا وئرسه لر عینیمه گلمز
دنیز لر قلیمده گئچیره ییلمز
آلیشان اودونو، کؤزونو وطن

لەنت

ايكى محبتين، ايكى شوڭى نين
گىريب آراسىنى قاتانا لەنت
آلدانىب شىهرته، وارا، دولته
ياخشىنى يامانا ساتانا لەنت

*

اۋلوم اولسون دوزو ترسه يازانا
قورد كىمى قودوروب^{۱۳} يولدان آزانا
آلچاغا، ساتقىنا، قويو قازانا
آلدادىب گناھا باتانا لەنت

*

آزاڤلى مىكائىل، بو قدر يىتر
آتالار سۆزودور، اكدى يىن يىتر
شىطاندان، يزىددن، شىمردن بتر
دوستا تله قوران، آتانا لەنت

دم وورار

چوخ گۆرموشم انسانلىغى اولمايان

معرفتدن، مرحمتدن دم وورار

ياخشى ندير، يامان ندير قانمايان

عبادتدن، سخاوتدن دم وورار

*

آدام وار كى، پشمان اولور، دينديرن

آلچاق لارى اوجالارى انديرن

مين ائو يىخيىب، مين بير اوجاق سۇندورن

عدالتدن، حقيقتدن دم وورار

*

چوخ آلچاقدى پولا آلايه دئين لر

حرام يىغيب حلال حقى يئين لر

اي آزافلى حقى حق سيز اؤين^{۱۴} لر

خيانتدن، جنايتدن، دم وورار

حسینی

(عاشیق حسین بوزالقانلى یه)

هانی صنعتکاری آذربایجانین
کۆنول لر آرزولار هر آن حسینی
صنعت عالمینده طب لی^{۱۵} نفسلی
عصریمیز وئریب دیر نشان حسینی

*

مجلس ناخیشی دیر، صحبتی، دمی
تورپاغا باغلی دیر سازینن سیمی
سۆز، قوشما دئمه یه قیزیل قوش کیمی
بیرده یارادارمی جهان حسینی

*

آزاڤلى یاد ائيله بؤیوک استادى
گگتمز داماغیندان سۆزونون دادى
اثل لرین قلیینده یاشاییر آدى
عاشیق لار بیلیرلر خاقان حسینی

گۆردوم

من قوجا دنيايا گلندن برى
اوستونده ساراي لار تىكىلن گۆردوم
دونن قىلىنجىندان قان دامان لارى
بو گون چار ميخ لارا چكىلن گۆردوم

*

دونن بير ظلمكار يانديران شامى^{۱۶}
بوگون ووروب تۆكدو قدرتين كامى
دونن گۆز تۆكوردى قانلى حرامى
بوگون گۆزلىرىنى تۆكولن گۆردوم

*

دونن ائيله دىيىن بۇيوك گناھين
بوگون اورە يىندە اولدو اۋز آھين
دونن يوز اۋلكە يە حكم ائىدن شاھين
بوگون قالاسىنى سۆكولن گۆردوم

*

دونن داغدان تۆكن بۇيوك اوردونو
بوگون وورا يىلمير چۆلون قوردونو

دونن وىران قويدو اۋزگە يوردونو
بو گون اۋز يوردونو اكيلن گوردوم

*

دونن آزاڧلى دان جان آلان گۈزل
بو گون فلک ووردو، اولدو بير خزل
دونن شاعر اولوب يازان سۈز، غزل
بو گون تورپاق لارا بو كولن گوردوم

مهربانىم

من ايشىقلى دىيا، سن نورلو گونش
ضيانى اوستومه سال، مهربانىم
وارليغىما حيرت، كۈنلومه آتش
آيريلما قلىمىدن قال مهربانىم

*

سنىن دىانتىم، دوستوم، يارىمدا
عشقىم، محبتىم، ناموس، عارىمدا
سۆز سئودا گمىنى دالغالارىمدا
كۈنلوم درياسىنا دال مهربانىم

*

آزافلى گۈزۈندىن قورالار تۈكر
حسرتىن قەدىمى قاتلايىب بوكر
ايسته سن خان ائىله، ايسته سن نوكر
منى اۈز قوينونا آل مهربانىم

اينانما

كۆنول دوستوم وفاسيزين آندينا
بىردە شيرين دىل لرينه اينانما
يوز فتنه لى، يوز بىر دىللى گۆزه لين
يوزال ده ين ال لرينه اينانما

*

اصىل تايىب محبتله حيات قور
حيله گردن، فتنه كاردان كناردور
عملى شر، قلبى مردار، اوزو نور
فندگير لرين فعل لرينه اينانما

*

بو آزاڧلى نلر گوردو، نه چكدى
سینه سينده وفا آدلى گول اكدى
مين گۆزه لين بلكه بىرى چىچكدى
تتر - تتر آچان گول لرينه اينانما

قوجالىق

جوان ليغين داها گئتدى، قايتماز
باشين اسر ايلدن - ايله قوجالىق
يا قسمت كى، اصيل اول اوغول - قيز
دوشمه يه سن الدن - اله قوجالىق

*

اولوبدورسا خلقه سنین خدمتين
انسان كيمي باها اولار قيمتين
جوان ليقدار وارسا خاطير - حرمين
آغ ساققالسان ائلدن - ائله قوجالىق

*

هانی قافدان - قافا كۆچن گونلرين
آتان، وروان، توتان، بيچن گونلرين
اله گلمز گئتدى گئچن گونلرين
قاريسارسان كولدن - كوله، قوجالىق

*

الين چاتا يا چاتمايا بششيه
اؤسكورنده گلين قووار انشيه

سارساق اوغول سوخار دلىك^{۱۷} - دئشيه
آتيلارسان چۇلدن - چۇله، قوجالىق

*

ازل گوندن بئله يازىب او يازان
آخىر گلىب سنى تاپىر يول آزان
اى آزاڧلى چوخ غم يئمه^{۱۸}، آد قازان
سۇزون دوشسون دىلدن ديله، قوجالىق

^{۱۷} - اصلينده : ده لمه

^{۱۸} - اصلينده : ائتمه

گنجہ لر

گلین وداع لاشاق، اوندان آیرلاق
عؤمر ومدن گئدیر سیز، اؤتن گنجہ لر
شیرین یوخولارا غرق اولوب عالم
یاتیب قوجاغیندا یئن گنجہ لر

*

ترسینه دؤنمه یه هئچ کیمین بختی
تار و مار^{۱۹} اولمایا، طالعین تختی
بیرده گئری دؤنه جوان لیق وقتی
جیران اویلاغیندا اؤتن، گنجہ لر

*

یازلار یولاسالدیق، یایلار گئچیردیک
شن لیک لر، مجلس لر، تویلار گئچیردیک
چوخ صاباح لار آجدیق، آیلار گئچیردیک
بیر داها تاپیلماز ایتن گنجہ لر

*

بیر ساغلیغا دیمز دنیا داش - قاشی
غصه دن آچیلماز دردلرین باشی

یار یاری آختارار، سیرداش سیرداشی
سئوگی لرین سوزو بیتن گئجه لر

*

آزافلی اوره کده غم داغ اولمایا
اسه باهار یئلی سازاق اولمایا
قلبین ائلده اولا، اوزاق اولمایا
شیریندی دوست، قوهوم، وطن، گئجه لر

نه یاخشی اولار

بو گوده ك عمرونه آرزولار چاتا
اولمایا ذلتین، نه یاخشی اولار
نه ديلك ائيله سن یئنه یئرینه
گوله محبتین، نه یاخشی اولار

*

بو دنیا دوردوقجا جوان اولاسان
حسرتی قلییندن قووان اولاسان
مجلس لر قوراسان، اوزان اولاسان
بیر دنیا لذتین، نه یاخشی اولار

*

آزافلی بو کولن بئلم اولمایا
بو کولن بئل لرده ظولوم اولمایا
نه اولادنیادا اولوم اولمایا
شن گئجه حیاتین، نه یاخشی اولار

حقيقت

انسان ليغين هر گۆزه لدن گۆزه لى
حقيقت دير، حقيقت دير، حقيقت
قارداش ليغين، اعتبارين تملى
صداقت دير، صداقت دير، صداقت

*

ياخشى گونده سئل لر كيمي چاغلان
يامان گونده درد - غم چكيب آغلان
قلى قله، گوزو گۆزه باغلان
محبت دير، محبت دير، محبت

*

اثل - اوبانين حلال دوزى - چۆره يى
يارانانندان خيرين، دوزون گره يى
ياخشى ليغين، عبادتين اوره يى
سختوت دير، سختوت دير، سختوت

*

قيلينچ چكيب بشره قان آغلان
داغى - داشى اوجاق لارى قالدان

بىر اۋلكە نى يوز اۋلكە يە تالادان

خيانت دىر، خيانت دىر، خيانت

ۋ

*

خوشدور جانى، حق يولوندا اوزدويوم

شرفينه سۆزدن اينجى دوزدويم

آزافلى يام دنيا اوچون گزدييم

عدالت دىر، عدالت دىر، عدالت

ندى؟

آدام وار كى، اوجالدى دا قانمادى
اعلا ندى، ياخشى ندى، پيس ندى
آدام وار كى، قوجالدى دا قانمادى
پاپاق ندى، كئىقى ندى، فاس ندى

*

هامى گلير بو دنيادا گؤچمه يه
كىمى باده، كىمى آل قان ايچمه يه
صراف گر ك زرى، زردن سئچمه يه
قىزىل ندى، گؤموش ندى، ميس ندى

*

آى آزاڤلى، آدام سايار آدىمى
آدام وار كى يئر سيز چكر ناقانى
آدام وار كى، نه قاندىرى، نه قانى
بولود ندى، دومان ندى، سيس ندى

گۆزلر

وارلیغین ییلیرم محبتینی
عشقیمین، سئودامین پناهی گۆزلر
کسمه عاشیغیندان مرحمتینی
آی جیران باخیشلی، صراحی گۆزلر

*

آیریلیق الیندن آمان، الامان
جانیم پنجه سینده چیرپنیر پنهان
عکسینی، اوزونو گۆرمه ین زمان
کسیلیر صبریمین کوتاهی گۆزلر

*

جانیمی یولوندا اودا یاخیشام
سو کیمی هایانا دئییب، آخیشام
بیر دفعه اوزونه سویوق یاخیشام
دئن باغیشلا سین گناهی گۆزلر

*

او منیم عشقیمین وورغون اوره یی
کونول باهاریمین الهام مکه یی

فكرىمىن، ذكرىمىن آرزو، دىله ىى
عۇمرومون آخشامى، صاباحى گۆزلر

*

آزاڧلى قلىبى نىن تىتره ك سسى دىر
آنا طىبعىتىن معجزه سى دىر
دىنانىن سئحرى دىر، جاذبه سى دىر
شاعر دئمشكن « اىلاهى » گۆرلر

سن دئمه ...

منی بلالارا غرق ائدن، بیل سن
سن دئمه، اؤز دوستوم، قارداشیمیمیش
گؤزلریمی توتان، باشیمی کسن
سن دئمه، ائل اوغلوم، سیرداشیمیمیش

*

بیر آفت دوز یولدان قایتاریر منی
ائله بیل دنیامدان قوپاریر منی
گۆردوم بیر داشقین سئل آپاریر منی
سن دئمه، اؤزومون گۆز یاشیمیمیش

*

آزافلی، او ظالیم ظلمه نور دئییر
دریالار اوستونده سارای قور دئییر
گۆردوم بیر سس منه « دورما » وور، دئییر
سن دئمه دویدویوم اؤز یاشیمیمیش

د، كىمدن كوسوم؟!

قوھومدان، قارداشдан، دوسدان كوسرلر
من اوندان كوسمه ييم، دء كىمدن كوسوم؟
جانى بلالارا گرفتار ائدن
جانانندان كوسمه ييم، دء كىمدن كوسوم؟

*

عاشىقلار دنياڤا بير گون گورمه دى
محبت باغيندان نوبار درمه دى
بير درمان ايسته ديم، قىيب وئرمه دى
لقمانندان كوسمه ييم، دء كىمدن كوسوم؟

*

منى يوز فتنه يه چكن انسان دير
گرديشين چرخينى سؤگن انسان دير
اوستومه اود - آلو تۆكن انسان دير
انسانندان كوسمه ييم، دء كىمدن كوسوم؟

*

آزاڤلى، نه گۆردون بوندان قاباقدان
دايان، انصاف ائيله، كوسمه بو واخدان
زمانه سئچمه سه حقى ناحاقدان
دۆرانندان كوسمه ييم، دء كىمدن كوسوم؟

بیر قدرت

بیر قدرت جانیمی سالدی بلایه
بیر قدرت یانديرار، سؤندورر منی
بیر قدرت قالدیرار عرش اعلايه
بیر قدرت قایتارار، اندیرر منی

*

بیر قدرت آلماغا قویمادی کامی
بیر قدرت ایچیتدی یار وئرن جامی
بیر قدرت قاینادار طبعی، الهامی
بیر قدرت اوره ک له دیندیرر منی

*

بیر قدرت عشقینه آزافلی باغلی
بیر قدرت سینمده بینادا حاقلی
بیر قدرت غیدن وئرلیب باغلی
بیر قدرت قیمته میندیرر منی

خالقىنا

حقىقن، عدالتىن قانۇنۇ بو دور
 اوغول شفا وئره هر آن خالقىنا
 نامرد دن ال اوزدوم، دئدىم مرد اودور
 جانىنى ائيله يه قربان خالقىنا

*

بىرلىك دىرلىك دىر دئمىش بابالار
 بىرلىك له اوجالمىش ائل لر، اوبالار
 منىم بو دنيا دا بىر ديله يىم وار
 چوخ اولسون اوره كدن يانان خالقىنا

*

درىالار قوينوندا اينجى لر ياتار
 اينجى لر اوغروندا غواص لار باتار
 خايىن بىر شهرته بىر اؤلكه ساتار
 دنيانى ائيله ير زندان خالقىنا

*

لعنت شر اوغلونا، شيطانا لعنت
 وطنى سئومه ين انسانا لعنت
 ياخشى آد باتيران يامانا لعنت
 هميشه دامغادير يامان خالقىنا

*

قدرتيم اولايدى طبيعت كيمى
بىزدىم عالمى بىر جنت كيمى
سۆز - صنعت سىردارى حقيقت كيمى
يازا گۈيلر اينجى مرجان خالقينا

*

بۇيوك لوك دئيرم صميميته
ايلر وارليغيم بىر صداقتە
بۇيوك اودور داياق اولامتە
قويمايا دگمگە زيان خالقينا

*

آزافلى، سۆزونو هر كۈنول دويا
يىردن ساغلىق ايستە، گونشدين ضيا
بىر دولو قاب كيمى دۈنمه سين دنيا
هميشه خوش گلسين زمان خالقينا

عشقینه

همیشه دنیادا جوان اولایدیم
 سعادت عشقینه، حکمت عشقینه
 وفالی دوسلارا قربان اولایدیم
 محبت عشقینه، حرمت عشقینه

*

اٹوی ویران اولموش او مردم آزار
 هر آددیم باشیندا بیر قویو قازار
 نه درد - غم اولیدی نه ده بیر آزار
 گزیدیک دنیادا جنت عشقینه

*

او بوندان قاباق کی دؤران لار هانی؟
 گتندی شاهلار شاهی، او خانلار خانی
 نولا اینجیتمه یه، انسان انسانی
 کیشی لیک عشقینه، غیرت عشقینه

*

آزاڤلی، بو عالم آختاریر نه ییی؟
 سئوگی دیر، حیات دیر، آرزو، دیله یی
 بیر ایندینی گؤزله، بیر گله جه یی
 عدالت عشقینه، زحمت عشقینه

گولو آیاقلاما

آی ناداندان، بیلمزدن عمله گلیمیش

لعلی آیاقلاما، لعلدن عاییدی

سنین آختاردیغین آلا قانقالدی

گولو آیاقلاما، گولدن عاییدی

*

حقیقین کروانینا چوخو هوروبدی

یالینی یالاقدا آرتیق گوروبدی

سنین ده ده ن - بابان چول بورونوبدی

ذیلی آیاقلاما، ذیلدن عاییدی

*

آزافلی حق دندی، حقیقی چاغیردی

بیر ساده عاشیق دیر، دئمه فقیردی

اثل گوجو دندیگین داغدان آغیردی

اثلی آیاقلاما، اثلدن عاییدی

من سنی گۆردوم

دویوب - دویالی عشقی، سئودانی
کۆنلوم واراغیندا من سنی گۆردوم
هایانا گئتدیمسه قاییداندا
گۆزوم قاباغیندا من سنی گۆردوم

*

پائیزدا، قیشدا، یازدا، یایدا
آراندا، داغدا، جوشغون چایدا
یترده ده، گۆیده ده، گونده، آیدا
صبحین یاناغیندا من سنی گۆردوم

*

من بیر معجز گۆردوم، دئیین هاردا وار
سینه سیندن ووردو اووچونو شکار
یویوندون، چیرپندین، داراندین آشکار
الهام بولاغیندا من سنی گۆردوم

*

آزالفی اولسادا سندن اوزاقتا
قلیمده تاپمیرام گزدیییم واقدا^{۲۰}
یاشادین اوره کده، گزدین دوداقتا
عۆمرون هر چاغیندا من سنی گۆردوم

وعدة سینده

باشینا دولانیم، آمهربانیم
قولونو بوینونا سال وعده سینده
سن اولاسان قاری، من اوللام قوجا
قوی آمیم لبلرین بال وعده سینده

*

دنیانین لذتی کئفدی داماقدی
کیم گۆره - گۆرمه یه او بخته باخدی
سورگینه دۇرانین جوانلیق و اخدی
آغلاما قددینین دال وعده سینده

*

بیر جانین وار بیر گون اجل آلاجاق
اوستوندن کروان لار یوللار سالاجاق
دنیا کیمدن قالیب، کیمه قالاچاق
دولان گز جانی نین^{۲۱} حال وعده سینده

*

آ ظالم، دئمه كى شىرىندىر آخچا^{۲۲}
عدالت يولونو كىم بىلر حاقجا
اولماسىن دنيادا باغبان سىز باغچا
ده ره رلر، توكرلر كال وعده سىنده

*

آزاڤلى، قايدادىر، يارانان كوچور
انسان لار زىمى دىر عزرائىل بىچىر
تارىخلر دولانىر، عؤمور-گون گنچىر
دنيادان پاينى آل وعده سىنده

وئردیم

کۆنلومی، عشقیمی، محبتیمی
بیلمه دیم دویمازا، قانمازا وئردیم
آتدی داغ لارا سعادتیمی
عؤمرومو بیر قورو آواز وئردیم

*

اؤپدوم بیر گۆزه لین ظریف تئلیندن
چوخ یارالار آلدیم آجی دپلیندن
عؤمرون چیچه یینی ناشی الیندن
چوووغونا، بورانا، آیازا وئردیم

*

اینانیدیم دنیادا هر فتنه کارا
اعتبار اوستونده چکیلدیم دارا
وفاسیز عشقینه یانیدیم اودلارا
خسته اوره ییمه چوخ جزا وئردیم

*

آزافلی، عشقیندن قارا سئچ منی
طالع بولانديردی الهام چشمنی^{۲۳}
اؤزوم اؤز جانیمین اولدوم دشمنی
بیر نادان یولوندا گودازا وئردیم

من ائلدىن آلدېم

بدنىم دىيادىر، اورە يىم آذر
 نجاتى، طاقتى من ائلدىن آلدېم
 تورپاغى گوهردى، داشى قىزىلدى
 الهامى، قدرتى، من ائلدىن آلدېم

*

داغلارى سركرده، مئشە سى اوردو
 دشمنلر اوۋوننده داغ كىمى دوردو
 بابك لىر مسكنى، كوراوغلو يوردو
 صبىرى، صداقتى من ائلدىن آلدېم

*

نظامى بابام دىر، فضولى آتام
 وورغونون، مشفقين طبعينه چاتام
 ايسترم ائل لىرىن قلىينده ياتام
 مھرى محبتى من ائلدىن آلدېم

*

من ائلىن دردنى اوۋ دردېم بىلدىم
 ائلسىز گونلرىمى غۇموردن سىلدىم
 اونونلا آغلادىم، اونونلا گولدوم
 آزاڤلى، حكمتى من ائلدىن آلدېم

گۈزلمە

نامرددە، ناكسدە اولماز آداملىق
ايتىرر ايمانى، عارى، گۈزلمە
دنيايا اعتبار، اۆلومە چارە
باغبانسىز باغچادان بارى گۈزلمە

*

تانى آدامىنى خىردە - شرده
يالتاغاسر وئرمە، سۆيلر هر يئردە
دولت ال چيركىدى گلر، گئندە رده
دوستا مهربان اول، وارى گۈزلمە

*

قار ياغار ان اوجا داغلار باشينا
وئرمە كوره يىنى نامرد داشينا
چاليش نانجيب له اولما آشينا
آزافلى، خسيىسدن دارى گۈزلمە

چكر

سئون سئودىيىننن اوزاغا دوشسه
 باھار اولسا قلىبى زمستان چكر
 بولبول نئشه لىر ياد چمىنىدە
 آنجاق قىش قىدىنى گولستان چكر

*

عاشىقى معشوقدان آيىرسا فلەك
 يانار اوجاق كىمى سىزىلدار اورەك
 گوزونده قارالسا ائىدىيى دىلك
 قضائىن اليندن الامان چكر

*

داغدان آيرىلمايا داغلار مارالى
 اوونون اليندن اووچو يارالى
 هر كس ايسته يىننن دوشسه آزالى
 جەنم اودونو هر زمان چكر

*

ياردان خبر وئرسىن سحر يئل لرى
 داغىلىسىن دۇرد يانا صونا تئل لرى
 لىلى نىن مجنونو گزىدى چۇل لرى
 ايندى آزاڤلى نى يىبابان چكر

ییلمه میشم

کۆنول، من چوخ دئدیم، سن آزاښیتدین
هر شی دن شیرینمیش وار^{۲۴}، ییلمه میشم
گلدی یاز، گشتدی یای، دولاندی پائیز
بورویوب داغ لاری قار ییلمه میشم

*

آلدی شکاریمی بیر ناشی صیاد
دوست اولماز آداما نانجیب هر یاد
گۆزلرین کور اولسون، بد اصیل خور یاد
باغلاتیب طرلانی سار، ییلمه میشم

*

آزافلی ییلیر کی، حق نئجه یولدی
نادانی یثریندن اوینادان پولدی
بختی یاتان شاهین آخیری قولدی
یامانی اؤزومه یار ییلمه میشم

گناھسىز

وظیفە اولاندا، آی انسان اوڭلو
 گوجون چاتدیغینی دۇیمە گناھسىز
 بیر یاخشىلىق یئی دیر مین یامانلىقدان
 ھىچ کیمین قلىنە دە یمە گناھسىز

*

بد اصیل ائلىنى، یوردونو چاپار
 اختیار چوخ گئتمز الیندن قوپار
 حققە اۆز یئرینی گون گلر، تاپار
 حققە یالان دئییب آیمە گناھسىز

*

تانی انسانلاری دوز نیتیندن
 قازان ثروتینی ائل حرمتیندن
 ناخلف ائولادین قباحیتیندن
 عاقل آتالارا سۇیمە گناھسىز

*

آزاڤلى، باي اولماز ھىچ وقت ظلمکار
 تار [و] مار ائيله یین اولار تار [و] مار
 بو عالم یاتمايیب، سنی گۆره ن وار
 افترا پالتاری گیمە گناھسىز

کوسر

صنعتینده کامل اولمایان عاشیق
سۆز یاددان چیخاندا داستانان کوسر
جاننین قدرینی بیلمه ین انسان
حکیمدن، جراح دان، درماندان کوسر

*

آداما وار یان گنچر بختی جوشاندا
عؤمرو سعادته قوجاقلاندا
آدام وار گناهی حددن آشاندا
ایلقاردان اینجیب، ایماندان کوسر

*

سن دئیرسن دوسدا- دشمنده پولدور
اونون درگاهیندا جمعیت قولدور
دی گل کی جیب کسن، اوغروپلا قولدور
حقدن، عدالتدن، دیواندان کوسر

*

حیاتین روحونو بیلمه ین شاعر
دردینی همدمله بؤلме ین شاعر
دؤرانلا دانیشب گولمه ین شاعر
تاریخدن، گردیشدن، زماندان کوسر

*

وجدان سىزىلدايار مرد دۇيولنده
قارداشدا ياد اولار ايش آيىلنده
آزاڤلى يا حق سىز سۇز دئىيىلنده
قانمازى آياقلار، قاناندان كوسر

ظارافات^{۲۵}

لطیفه یاخشی دیر مزه لنمیه
اودا بیر مجلسده اولار ظارافات
یوز ایل لیک دوستلوغی بیر آن اینجیدر
هتچ ائیلر اودلارا قالار ظارافات
*

بورنو یئر سوپورن، فلکده گزن
ائولر ییخان اولار، یا اوره ک ازن
دوز سؤز ظارافاتدا دئییلیر بعضا"
چوخ قلبی ال لره آلاز ظارافات
*

سؤزو دوغرو سؤیله قانان انسانا
ظارافات پیس شی دیر لعنت شیطانا
دوسلار آراسینا مرد - مرد یانا
زهر تولوغونو جالار ظارافات
*

آزافلی ایستمز حرمتی کسمک
ظارافات ائيله ییب اوستونده آسمک
ازلی شیرین دیر، اورتاسی کوسمک
آخرینده داوا (دعوا) سالار ظارافات

^{۲۵} - ظارافات = ظرافت = شوخلوق

اولسا ياخشى دىر

انسانا روڭ وئرن گۆزەل دىيادا
بىر درىن كمالىن اولسا ياخشى دىر
ظلمىلە اوچالماق اوچماق دىمك دىر
ايشىقلى اقبالىن اولسا ياخشى دىر

*

نامرد خاين اولار، مرد دوز چۆره كلى
دوغرو سۆز بىر شاه دى، قىزىل دىره كلى
وارلى خسىس اولار، كاسىب اورە كلى
بىر آز پولون، مالىن اولسا ياخشى دىر

*

زىمىتىن ساچلارا دوشن دن گۆزەل
باھاردا بالاجا بىر چمن گۆزەل
نە چىركىن اولاسان، نە دە ان گۆزەل
بابانجا جمالىن اولسا ياخشى دىر

*

آزاڤلى دىل آچدى سۆز باھارىندا
خستە شفا اومار داغلار قارىندان
دىيا شىرتىندن، دىيا وارىندان
ساغلام جانىن، حالىن اولسا ياخشى دىر

الی بوش گئتدی

نقدر ظلمکار گلدی جهاننا
تالادی، تالادی، الی بوش گئتدی
شهرلر داغیتدی، قویدو ویرانا
قالادی، قالادی، الی بوش گئتدی

*

سایسیز اؤلکه لری سویدو اسکندر
شاهلارین گوزونو اویدو اسکندر
دنیانی ساپاندا قویدو اسکندر
بولادی، بولادی، الی بوش گئتدی

*

سیم و زر ییغانلار دوشدولر خسته
کؤچدولر دنیادان دسته به دسته
دقیانوس^{۲۶} بایقوش تک خزینه اوسته
اولادی، اولادی، الی بوش گئتدی

*

آزافلی! چوخلاری گودور جانینی
ایشله دیر فلکین ده بیرمانینی
نامرد قودوز کیمی دؤرد بیر یانینی
دالادی، دالادی، الی بوش گئتدی

دوشوب

طبيعت انسانا قسمت وئرنده
شاعره سئل كيمي چاغلاماق دوشوب
عالميه ياراتماق، ظالميه يىخماق
معشوقه عاشيقي داغلاماق دوشوب
*

طالعى يازاندا صاحب اختيار
قانمازا بخت وئرير، قانانا غمخور
نامرده خيانت، مرده غيرت، عار
حكيمه يارالار باغلاماق دوشوب
*

ووروشار خير - شر، كدرله فرح
بيريسى آه چكر، بيريسى قهقهه
قوردا پارچالاماق، بولبوله جهجه
چاققالا، بايقوشا اولاماق دوشوب
*

آزاڤلى واليغا بير ائيله دقت
شاهلارا تاج وئرير قول لارا زحمت
كيمينه شرافت، كيمينه نفرت
كيمينه حق اوچون آغلاماق دوشوب

قاداسین آلیم

اٹلی نین، یوردونون درد - غمینہ
اورہ کدن یانانین قاداسین آلیم
جفاسی، وفاسی وصال دمینہ
جان وثرن جانانین قاداسین آلیم

*

آتا نصیحتی، آنا زحمتی
قارداش اعتباری، باجی عصمتی
اٹله صداقتی، دوستا حرمتی
گؤزلہ ین انسانین قاداسین آلیم

*

آزافلی، همیشه اوزدون درینده
دنیا عذابی وار دنیا زرینده
یاخشیزی یثرینده، پیسی یثرینده
حقیقت قانانین قاداسین آلیم

او منم

آنا تورپاغیما ائله باغلیام
 هاردا بیر بنیزی سولا او منم
 آتاسی آتام دیر، آتاسی آنام
 هارادا بیر یتیمی قالسا او منم

*

حیاتی، حیاتیم، دمی دمیم دیر
 شنلیگی، شنلیگیم، غمی غمیم دیر
 نشانی منیم دیر، تو یو منیم دیر
 هارادا بیر عاشیقی چالسا او منم

*

آزاڤلی، وطنین شانی شانیم دیر
 گۆزلری گۆزلریم، جانی جانیم دیر
 سومویو سومویوم^{۲۷}، قانی قانیم دیر
 هاردا بیر آغلایان اولسا او منم

^{۲۷} اصلینده = گوله نی گوله نیم [!]

کیشی اول

آلچاق اولما بو بئش گونلوک دنیادا
نسیمی تک سویولساندا کیشی اول
بابک کیمی دوغراسالار اتینی
اؤز قانینلا یویولساندا کیشی اول

*

آرخالانما وظیفه یه، سن، هاشا
ایلشنده باشین ده یه ر مین داشا
انسانلیغی ساتما پولا، داش - قاشا
حق یولوندا سویولساندا کیشی اول

*

آی آزافلی، یاخشى تانی نامردی
دار آياقدا اولماز اونون همدردی
چکیر سنسه وطن درد، ائل درد
لاپ مزارا قویولساندا کیشی اول

گىچىن گونلرىم

منى قوجالتىدىنيز واخسىز - وعدە سىز
آى گىچىن گونلرىم، گىچىن گونلرىم
بىر آنىم گىچىمە دى دردسىز، ذە دە سىز
آى گىچىن گونلرىم، گىچىن گونلرىم

*

مەرى - مەھبىتىم ساتىلدى گىتتى
آياقلار آلتىنا آتىلدى گىتتى
آغى كۆتۈرلە قاتىلدى گىتتى
آى گىچىن گونلرىم، گىچىن گونلرىم

*

دنيا ايشىغىنى گۆزۈمە قايتار
ايتىن گىچى لىسىمى اۋزۈمە قايتار
آرافلى نى دردە دۆزۈمە قايتار
آى گىچىن گونلرىم، گىچىن گونلرىم

کیمی دیر

آدام وار دنیانی تار و مار قویار
آدام وار جان وئرن لقمان کیمی دیر
آدام وار نور سپه ر، ایشیق یانديرار
آدام وار فتنه کار شیطان کیمی دیر

*

آدام وار یانینا عالم دوزولر
آدام وار امریندن باشلار اوزولر
آدام وار دیلیندن مرجان سوزولر
آدام وار زهرلی ایلان کیمی دیر

*

آدام وار وورغوندو بیر حقیقته
آدام وار درس دئیر مین خیانته
آدام وار سون قویور هر فلاکته
آدام وار دهشتلی توفان کیمی دیر

*

آدام وار آدامدا صداقت گزیر
آدام وار اوزونده مین صفت گزیر
آدام وار، آزافلی، معرفت گزیر
آدام وار بیر تیجی حیوان کیمی دیر

اسرىك چايىنا

دئىرلر، بو ايل سئل - سولار اوينار
آخار گۆزلرينين ياشى اسرى نين
دلى چايلار كىمى چيرپار دالغالار
اينىلدر تورپاغى، داشى اسرى نين

*

داشاندا چال - چامير قىژ ها قىژ قوپار
گنده ن دهنه لردن سئلىنى تاپار
طرلان لار شيغايار، آتلى لار چاپار
ايگيدلر يوردودو قاشى اسرى نين

*

آغير اتلى، اون دۇرد، اون بئش قولو وار
آرانلى، يايلاقلى، داشلى يولووار
جويور ياتار، كهليك گيزلر كولو وار
گزمه سين چۇلونده ناشى اسرى نين

*

منبعى قوشچودو منصبى كُردو
من گۆرنده اوسته دومان چۇكوردو

گاه گونش ساچینی اوسته تۆكوردو

گاه يازا بنزردى قيشى اسرى نين

*

آنام چيرداخاندی، آتام آزافلى

وطن قوجاغيندا ياتام، آزافلى

اۆلميم، اوستونه چاتام، آزافلى

كنفلى بولاق لاردى باشى اسرى نين

آغارمایین، آی ساچلاریم

جوان لیغین، محبتین عشقینه
آغارمایین، آی ساچلاریم، آماندی
دوز ایلقارین، صداقتین عشقینه
آغارمایین، آی ساچلاریم، آماندی

*

حق عاشیغی یارانیدی غم چکه
اوره یمه سالیسینیز یوز لکه
نه لازیمدی گوزوم قانلی یاش تۆکه
آغارمایین، آی ساچلاریم، آماندی

*

ائله بیلیدم داغ باشینی قار آلیب
آیاز ووروب چیچک لری سارالیب
گۆرن دئییر عاشیق داها قوجالیب
آغارمایین، آی ساچلاریم، آماندی

*

باش تیتیرهیر، جان اوچونار، زار آغلار
می اینیلدر، ساز سیزیلدار، تار آغلار

حسرت ایله باخیب - باخیب یار آغلار
آغار مایین، آی ساچلاریم، آماندی

*

آزافلی یام ؛ آغ ساققالیم بیر یانا
گنجلیک گئتدی، کؤنول اولدو ویرانا
دئییه جک لر دؤزه ممه دی هجرانا
آغار مایین، آی ساچلاریم، آماندی

ائىل لىر

گۆردوم كاسىب ليغىن اوزو قار اولسون^{۲۸}

دوستو دوست يانيندا خجالت ائىلر

فلەك پاپاغىنى بورام بوش قويسون

هر كىم كى دوستونا خيانت ائىلر

*

كىمى ساغا چكىر، كىمىده سولا

انسان بىر - بىر يله هئىچ گىتمىر يولا

ائىل سنى تانىيا، عالم بىر اول

شىطان ده ده سىندن نه غلط ائىلر

*

آزاڤلى بو گرديش وار گرديشىدىر

ياخشىلىق ائىلمەك انسان ايشىدىر

كىشى وار آروادى ايلان ديشىدىر

آروات وار كىشىنى زيارت ائىلر

اولمادی

قلب لری اوخویان بیر لقمان کیمی
طبیعت درد بیلن، قانان اولایدی
حیات قورتارایدی دنیا غمیندن
اوره کلری گؤرن دیوان اولایدی

*

ویرانه یه بنزر هاردا غم اولسا
درده همدم اولماز، عاغیل^{۲۹} کم اولسا
داش لارا چیرپار دیم خزینم اولسا
اویاق بخت، بیرده کی، ساغ جان اولایدی

*

گزدییم یئرلری ایستر اوره ییم
آچیلماهاریم، یئته دیله ییم
قیزیل گول یاسدیغیم، نرگس دؤشه ییم
لاله لر اوستومده یورغان اولایدی

*

آزافلی یورولماز سؤز صنعتیندن
طیب درمانیندان، گؤز صنعتیندن
هر اوستا دانیشار اؤز صنعتیندن
من ایسترم مجلس، توی، شان اولایدی

یاندیرار

باغبان لذت چکر نغمه سیندن
بولبولون ناله سی گولو یاندرار
نور یاغار گونشین هر ذره سیندن
شاهین ظلمکاری قولو یاندرار

*

عاشیقی ائل ساخلار، شاعری زمان
چتین یولا گئدر یاخشی ایله یامان
نطفه دن قاریشیق^{۳۰} اولسا حکمران
اوجاق لار قالایار، ائلی یاندرار

*

آذافلی، چوخ گوردون سن بئله ایشی
ائیشی، یوخوشو، چرخ، گردیشی
ایسته سن یوز اولا عاغیللی کیشی
بیر کندی بیر آخماق، دلی یاندرار

گۆزه لىم

غنىچە دىھان، گىتىمە دايان، بىر آمان
يارى آنماز، يارى سالماز گۆزه لىم
اورەك وىران، حال پرىشان، مەربان
درد آنلاماز، كۈنۈل آلماز گۆزه لىم

*

سەنس مارال، گل جانىم آل، آي مارال
بىر يادا سال، يانىمدا قال، اولوم لال!
آغ اوزدە خال، دوداقدال بال، گول جمال
ائىلمە ناز، گىندر قالماز گۆزه لىم

*

اي سروناز، صحبتى ساز، خوش آواز
قالخسىن آواز، سۆز دايانماز، دىيىم ياز
آزافلى ساز، سۆيلىرىم آرز، ائىلە ناز
وورما آلماز، دۆزەمك اولماز، گۆزه لىم

اولمور

هر شىي وقتى گۆزلىر، وقتده امكانى
 وعده سىز ميوه نى اوز دئمك اولمور
 حيله اولان يثرده، شر اولان يثرده
 بعضا دوغرو سۆزه دوز دئمك اولمور

*

وجدانين آغرييار حقي داناندا
 اوره ك سىز يلد ايار دوغرو ياناندا
 آبير^{۳۱} - حيا گوردوم بير آز قاناندا
 نه ايسه قانمازا سۆز دئمك اولمور

*

كوسمه آزاڤلى نين دوغرو سوزوندىن
 مهربان كونلوندىن، سولغون اوزوندىن
 آغلار، قانلى ياش آخار گۆزوندىن
 يارالى اوره يه دۆز دئمك اولمور

اُئردیم

قوجا طبیعت تک یارادان اولسام
جهانی تزه^{۳۲} بیر جهان ائده ردیم
بیر حاکم اولسایدیم بو دنیا دا من
حقّ ایلّه عدالت، دیوان ائده ردیم

*

بیر عالیم اولسایدیم او قدرت کیمی
بیر دوران قوراردیم حقیقت کیمی
بیر حکیم اولسایدیم یوز شفقت کیمی
عالمین دردینه درمان ائده ردیم

*

بیر سلطان اولسایدیم اهل سخاوت
فرمانی مرحمت، قانونو مروت
وئره ردیم داش قلبه دویغو، محبت
بوتون قانمازلاری قانان ائده ردیم

*

آزافلی، اولماسان صداقته یار
سنین ده چوخ آرزون، چوخ دیله بین وار
عؤمرولری اوزون، هر فصل باهار
انسانی مهربان انسان ائده ردیم

اٲل يانار

آدى آدام اول، اؤزو نانجيب
درديني چكمكدن اٲل يانار، يانار
سن انسان ساياسان، او شيطان اول
علميندن عالم، بيل، يانار، يانار

*

غافل لر - دئمه سين حقيقت ياتار
عاقل لر، ذكاء لار خاليقه چاتار
اوبادا ساتقين لار وطنى ساتار
قلىبنده فتنه ايله فعل يانار، يانار

*

بعضا زمانه نين بئله حكى وار
گناهسيز محو اولور، قالير گناهكار
قضا بير اووچودور، انسان بير شكار
باشا اود آتاندال يانار، يانار

*

صداقت اولار مى دىلى كالاندا [؟]
هر يئن عاشيقدا، هر سؤز چالاندا؟

استعداد صاحبی آلچاق اولاندا
اوره ک آلوولانار، دیل یانار، یانار

*

آزافلی مرادی حقدن دیله یر
وجدان سیز عالمی قانا بکه یر
بیر ابلیس دنیانی آلت - اوست ائله یر
قورقوشون اودونا لعل یانار، یانار

عاشقىدى

هر بىر شئودانين سوراغىندادى
كىمى پولا، دولت، وارا عاشقىدى
كىمى غمدن، كىمى دمدن دم وورور
كىمى ده ناموسا، عارا عاشقىدى

*

كىمى عؤمرو گزىر، كىمى دۇرانى
كىمى حقى گزىر، كىمى ديوانى
كىمى قوللوق گزىر، كىمى جهانى
كىمى ده باغچادا بارا عاشقىدى

*

كىمى عاليم، كامل، كىمى لوطى، بيج
كىمى شاعر، اديب، كىمى ده لى، گيج
كىمى گوهر تاپار، كىمى قارا تونج
كىمى زر - زيبايا، تارا عاشقىدى

*

كىمى دوست گزىر، كىمى حرمتى
كىمى سخاوتى، كىم مروتى

كىمى عدالتى، كىمى صنعتى
كىمى شىطاندى، شرە عاشىقدى

*

كىمى صداقتە، كىمى غىرتە
كىمى اۆلدورمه يە، كىم مروتە
كىمى اوجا آدا، كىمى شهرتە
آزافلى ميكائيل يارا عاشىقدى

گۈزلىرىم

صبرىم توڭە نىب دىر صبر ائىلە مەكن
يورولدى باخماقدان يولا گۈزلىرىم
بىرسنى آختارىر، بىردە گىجلىيى
بويلاندىقچا ساغا، سولا گۈزلىرىم

*

ازلدىن اولموسان عەدە ايلقارسىز
مەجىتى سويوق، عشقى باھارسىز
يىز بىللە دىئە دىك، آي اعتبار سىز
نەجە قىيىدىن قانلا دوللا گۈزلىرىم

*

كۈنلۈمۈ وئرمە دىم اۋزگە بىرىنە
دىئا ئروتىنە، سىم وزرىنە
اگر من اولسايدىم سىن يىرىنە
اىستە سىن دىيردىم «آلا گۈزلىرىم»

*

نە اولدوز دىيىلسىن، نە دە آي، گۈنش
نە دىنە گۈرۈندە من ائلىرە م غش^{۳۳}

دوداغیمدا آلوو، قلییمده آتش
چکیب بلا اوستدن بلا گوزلریم

*

آزافلی عهدینی باشا یتیردی
هجران من لییمی آدی ایتیردی
شعله سی قارالدی، ساری گتیردی
سنه حسرت قالا - قالا گوزلریم

قانا دۇنمە سىن

ھەر آرزوم، دىلە يىم بودور، آي ائللر
دنيانين اورە يى قانا دۇنمە سىن
زىمى دە، سىنبل لىر، باغچادا گولر
بشرىن چۆرە يى قانا دۇنمە سىن

*

قانا بولانماسىن يئرىن مورازى
ھەر عصرىن، ھەر ايلىن نور سىپە ن يازى
شاعرىن شعرى، عاشىقىن سازى
آرزوسو دىلە يى قانا دۇنمە سىن

*

قانا بولانماسىن انسان ثروتى
حياتىن دارلىغى، سۆزون قدرتى
يىزىم جوان لارىن صاف محبتى
تويولوغو، گىردە يى قانا دۇنمە سىن

*

قانا بولانماسىن انسانىن الى
داغىلىن، تالانىن فتنە عملى
آزاڧلى ھىچ كىمىن وطنى، ائلى
عۆمرو، گلە جە يى قانا دۇنمە سىن

داغلارى

نە اوليدى يارادان گۆريدىم سنى
دئيردىم، ائىلمە ذليل بنده نى
كافرى گۆلدوردون آغلالتىدىن منى
باتدى اورە يىمە تىكن داغلارى

*

آزافلى دئير حقيقت اۋلىمىز
ندە دادا يىتىپ گۆز ياشى سىلىمىز
يوزمىن طيب گلە قورتارا يىلىمىز
بو دۇران، سىنمە چكن داغلارى

منىم

قوجا يام، جوانام ائل عاشىغى يام
ئىنير سن سوروشوب ياشىمى منىم؟!
اورىيمده قالىب هيچقىرىق لارىم
تۆكورى گۆزومدن ياشىمى منىم

*

دوشدوم مين بهتانا، دوشدوم مين شره
شىطان مومن اولوب پير دئير زره
عدالت قانانيم وورولور يثره
چكىرلر يوخارى ناشىمى منىم

*

قوجا آزاڤلى يام دىلیم وار لالام
تبریزده قاراداشیم سیریده بالام
ائله بیر درد وارمی چکمه میس اولام؟
باخ اونلار آغار تدی باشیمی منیم

حیف

صراف بازارینا نظر ائيله ديم
گوهری ساتدیلار نادانا حیف
یوزمین نامرد اولسه بیر اوف دئمه رم
مردین یوردو قالدی ویرانا حیف

*

کؤنلوم قوشو یئنه دوردو کئشییه
خور یاد نانجیب له وارامم ائشییه
بیوفا گؤزه له، آخماق کیشیه
الهی وئردییی او جانا حیف

*

منیم قلییم ویرانه لر کنجی دیر
کیمسه دئمه ز منیم قلییم اینجی دیر
آزافلی یام، بو درد منی اینجیدیر
یاخشی قسمت اولدو یامانا حیف

ياتىيدى

غمكش دىنا، اۋزو قىرستان لىقدى
جهان قوجاغىندا جهان ياتىيدى
تورپاق دىله گلىب سۇيلسه اگر
كروان لار اوستونده كروان ياتىيدى

*

آيىلماز او بشر، عالمده يانا
اولدوزلار آلىشىب، گونش دايانا
گۈيلر گورولداسا، يئر يىرغالانسا
اويانماز ابدى يىكسان ياتىيدى

*

فلك ايمانىندا قارا بوروموش
نهنگك اردهالار يىغىب سوروموش
ساچلار تۈكولموش نىشى چوروموش
نوشابه، مهستى، حيران ياتىيدى^{۳۴}

*

۳۴ - نوشابه، آذربايجانين برده شهريين آمازون قادين لارينين اسكندر مقدونى دۇنمينين
حكمدارى(نظامى گنجوى، اسكندر نامه منظومه سى). مهستى و حيران خانيم سلجوق لار و قاجالار
دۇنمينين شاعرلىرى.

مین توفان ائله میش هر گئچن زمان
طیب لر دردینه تاپماییب درمان
حکمی قافدان - قافا گئندن سلیمان
خسرو، انوشیروان، خاقان یاتیبیدی

*

قول تورباق آلتیندا، شاه داش آلتیندا
رستم زال یاتیبیدی اؤز رخس آلتیندا
نئچه مومن زاهد خراباتیندا
نسیمی سویولوب، گریان یاتیبیدی

*

اوردادیر نظامی، فضولی، سعدی
طبیعت دونونو قانندان بکه دی
دؤری نعیمی یه عذاب ائيله دی
امیر تیمور کیمی سلطان یاتیبیدی

*

اوردادیر شکسپیر، پوشکین دؤرانی
مسکین ماجرانین قوروماز قانی
نئچه آتایی لر مزارستانی
قطیمه (قطامه ۱۹) فتنه کار بیمان یاتیبیدی

*

كرم « اصلى » دئىب ياتىب ورملى
ننچه عاشىق لارين گوزلرى نملى
آتالار پرىشان، آنالار غملى
هر داشين آلتىندا مين جان ياتىبدى

*

هر جىغىن آلتىندا علمين لىلاجى
ياتىر شاعر، عاليم، فىلسوف، حاجى
وورغون كىمى داهى سوز - صنعت تاجى
دوداغىندا اينجى، مرجان ياتىبدى

دنيانى

ائله سۆز وار، قدرتى دیر دنيانين

ائله سۆز وار، دولانديرار دنيانى

ائله سۆز وار، نفرتى دیر بشرين

ائله سۆز وار، تالانديرار دنيانى

*

ائله سۆز وار، دنيز لردن دريندى

ائله سۆز وار، زهر، قاندير، ايريندى

ائله سۆز وار، بولانديرار دنيانى

*

ائله سۆز وار، داغى داغا قالدديرار

ائله سۆز وار، قيرغين، دعوا سالديرار

ائله سۆز وار، هي يانديرار دنيانى

*

ائله سۆز وار، بنزر گونش چيراغا

ائله سۆز وار، ائلدن گئتسين ايراغا

ائله سۆز وار، سالار اودا - اوجاغا

ائله سۆز وار، قالانديرار دنيانى

*

ائله سۆز وار، اود - قىليجداڭ كسگىندى
 ائله سۆز وار، اورە كلره تسكىندى
 ائله سۆز وار، كۆنوللره مسكىندى
 ائله سۆز وار، اودلاندىرار دىيانى

*

ائله سۆز وار اساس لارين اساسى
 ائله سۆز وار قصاص لارين قصاصى
 ائله سۆز وار معنالارين معناسى
 ائله سۆز وار، بولاندىرار دىيانى

*

ائله سۆز وار، خسته لره شفادى
 ائله سۆز وار، ايلقار، ايمان، وفادى
 ائله سۆز وار، حيات اوچون صفادى
 ائله سۆز وار، سويلاندىرار دىيانى

*

ائله سۆز وار، يثرين - گۆيون حق سسى
 ائله سۆز وار، عدالتين قفسى
 ائله سۆز وار، آزاڤلى نين نغمه سى
 ائله سۆز وار، شادلاندىرار دىيانى

بو دنیا

یولا سالدی یوز مین پهلوان لاری
سووردی گولونو، آتدی بو دنیا
اوچدو شاهی - شاهلار خانیمان لاری
قارا تورپاق لارا چاتدی بو دنیا

*

اجل قلینجینین علامتیندن
ظالیم لر ظلمونون خیانتیندن
انسان سومویوندن، انسان اتیندن
قانلی سارایلاری چاتدی بو دنیا

*

توفانلی دؤرانین زلزله سیندن
این له ین بشرین زمزمه سیندن
نفرت مجلسیندن، آخ - وای سسیندن
نه دوزلدی، نده باتدی بو دنیا

*

کیمی نی اوجالتدی، کیمی نی ییخد ی
کیمی نی داغیتدی، کیمینه باخد ی

كىمىنە پالان وئردى، كىمىنە تىختى

شاھى بىر كىچى يە ساتدى بو دىنيا

*

يارا تىدىغى بىر باشىندان گولمز

سرىنى سۇيلىمز، قوجالماز، اۇلىمز

آى آزاڧلى! ياخشى، يامانى بىلىمز

اۈزو گرديشەنە ماتدى بو دىنيا

او قویدو گئتدی

محمد دنیادان کؤچوب گئندنده
تانیدی سبحانی، او قویدو گئتدی
جهاندا، یاراتدی اسلامی
آیه نی - قرآنی، او قویدو گئتدی

*

اولیا، اوصیا، ارنلر تاجی
صلوات صاحبی او قبله حاجی
امت دییه - دییه گزدی معراجی
دینی - مسلمانی او قویدو گئتدی

*

عشقییه یاریندی ارنلر عرشده
یئرلرده، گؤیلرده، آیدا، گونشده
دئیر شاعر، عالیم، ملّا، دوروشده
حق ایله دیوانی او قویدو گئتدی

*

صدیقینی باغلادی پروردگارا
قلینی باغلادی شاهی حیدارا^{۳۵}

قیام قیامتده یتیشن دارا
ثوابی، حیاتی او قویدو گتندی

*

آرافلی حبیب دی مصطفی غازی
حقیقین پیغمبری محشرین یازی
اسلام ملتینه اوروج - نامازی
ایلقاری، ایمانی، او قویدو گتندی

استاد عاشیق صادیقا

عاشیق صادق ای عزیز دلداریم
ازل سلامیم وار سیزه، آل اوستا
لعل صنعت چراغیم، شاه صنعتکاریم
آب حیات کلمه لری بال اوستا

*

یوکون وار گوهردن، یاقوت یمن دن
دستان دشن تیتیرر داغلار دامن دن
سۆز « وورغون»^{۳۶} دان اولسون، سفارش من دن
آل سازینی بیر کرمی چال اوستا

*

سازدی، سۆزدی دردلی عاشیق چاره سی
چال قوتارسین دردلی کۆنول یاره سی
باکی - تفلیس، گۆیجه - باطوم آره سی
آدین واردی: قوچ کوراوغلو، زال، اوستا

*

سوروشان حیاتیتم بهتان ایچینده
عۆمروم بادا گئتدی توفان ایچینده

گنج لىم ذى اولدو زندان ايچينده
الف قديم اولدو كمان، دال، اوستا

*

آزاڤلى يا، ده ين يارا ديلدندى
دئيرلر كى، حاكيم سيزين ائلدندى
كمك آلاه داندى، سبب ائلدندى
يا كمكيم، يا سبيم اول، اوستا

آیاغیندا

کونول بو دنیادان نه گیلیلی سن
داهی لر آسییدی وار آیاغیندا
هر گونش اوزلویه گۆزه ل دئمیسن
گۆزه لی سئچ، ناموس، عار آیاغیندا

*

قضا کمندیدن قورتاران هانی
قییللی صاندیقدان تاپار انسانی
بیر واخت آسماندا قوشلار آسانی
شاهین لر گۆرموشم سار آیاغیندا

*

آزافلی، صبر ائيله عؤمورده سولسا
دۇران آغ ساجینی گناهسیز یولسا
گئن گونونده یوز مین دوس - قوهوم اولسا
دوس، قوهوم تانیبار دار آیاغیندا

آتیر

دنیا محورینی فلک الیندن
گؤتوروب ظلمتدن ظلمته آتیر
آیرینی اوجالیدی، بیجی گولدوروب
تختینی ثروتدن ثروته آتیر

*

یثرده کی زیارت، گؤیده کی معراج
مروت قلبینه اولوبدور محتاج
طبیعت حکموندن، سبب - احتیاج
انسانی دهشتدن دهشته آتیر

*

ازلدن بو حیات وجدانی دانیب
فتنه وولکانیندا چوخ عالم یانیب
چرخین گردیشینده شیطان دولانیب
دوغرونو آفتدن آفته - آتیر

*

اوزاقدان سسله نیر آرخام، کومه یم
تیتره ییر قلمیم، اسیر اوره یم

یارادان کیمسه دی اونا نئيله ییم
چوخونو حسرتدن حسرته آتیر

*

عم اوغلو، آزافلی چوخ معطل قالیب
قضائین قدری سینمه دن چالیب
قارداشی قارداشدان آرالای سالیب
گؤتوروب غربتدن غربته آتیر

لاغ ائىلر

وقت اولار كى، ناحق دورار حق يانار
وقت اولار كى، شيطان پيره لاغ ائىلر
وقت اولار كى، شاهدان گئدر اختيار
وقت اولار كى، دين سيز، ميره لاغ ائىلر

*

وقت اولار كى، عومور گئدر تالاندا
وقت اولار كى، تنز بوشالار دولاندا
وقت اولار كى، سلطان ياتار پالاندا
وقت اولار كى، آرواد اره لاغ ائىلر

*

وقت اولار كى، ايلان يىخار نهنگى
وقت اولار كى، تولكو دؤير پلنگى
وقت اولار كى، كئچى يته ير چلنگى
وقت اولار كى، چاققال شيره لاغ ائىلر

*

وقت اولار كى، دوست - دوستويلا دؤيوشر
وقت اولار كى، آنا - اوغول دئيشر

وقت اولار کی، حکمی - زمان ده یشر

وقت اولار کی، ساتقین سیره لاغ ائیلر

*

وقت اولار کی، آزافلی نی سوراق لار

وقت اولار کی، شر توره در یالتاق لار

وقت اولار کی، حاکم اولار آخماقلار

وقت اولار کی، دیرچه لی، نره لاغ ائیلر

اونوتماز منی

دئمه اونوداجاق بو دؤران سنی
 بو اویالار، ائل لر اونوتماز منی
 جانی محبت له دوغان طبیعت
 باهاردا بولبول لر اونوتماز منی

*

کئچمیشین تاریخدن آل سوراغینی
 هر کس آپارمیش یار - یاراغینی
 اینجه خزینه مین شاه واراغینی
 اوخویاجاق دیل لر اونوتماز منی

*

سؤزوم آلچاق لارین قلینی قیردی
 آهیم فلک لرین چرخینی قیردی
 آرزوم انسان لارا آغ گون چاغیردی
 هاردا صاف کؤنول لر اونوتماز منی

*

آزاڤلی، قامتین دؤنسه کمانا
 یالوارما شیطانا، گلمز ایمانا
 منی اوددان - اودا آتسا زمانا
 مین ایل لر نسیل لر اونوتماز منی

اثل سیز اولماسین

طبیعت یارادان بشر اوغلو یام
حیاتیم دؤرانیم اثل سیز اولماسین
اثل لر عاشیغی یام، ائله باغلی یام
نه جانیم، نه قانیم اثل سیز اولماسین

*

دنیا نیله یردی اثل اولماسایدی
تاریخ نه دیردی اثل اولماسایدی
عالیم نه سؤیلردی اثل اولماسایدی
نه شعریم، نه داستانیم اثل سیز اولماسین

*

اثل دیر سعادتیم، اثل دیر قدر تیم
اثل دیر محبتیم، اثل دیر حرمتیم
اثل دیر مرحمتیم، جانیم، شهر تیم
جهانیم، زمانیم اثل سیز اولماسین

*

اثل سیز حاکیم اولماز، نه ده حکمدار
ائله خاین چیخان اولار تارمار
اثل سیز شاعر اولماز، نه ده صنعتکار
نه جانیم، جانانیم اثل سیز اولماسین

*

اولسامدا دنيانين جاهى - جلالى
اولسامدا عالمين گوهر زوالى
اولسامدا داغ لارين قوجا قارتالى
ذيره م، آسمانيم ائل سيز اولماسين

*

آزاڤلى - مىكائيل، آزاڤلى كنديم
ائليم آذربايجان هر بره م - بنديم
من ائلدن اوخودوم، ائلدن اوره ندیم
بیر گونوم، بیر آنیم ائل سيز اولماسين

آلیندن

دنیانین اوزونده قان چالغالانیر
فتنه کار آلیندن، شیطان آلیندن
یشرین فریادیندان گوی ماهی یانیر
ظلمکار آلیندن یامان آلیندن

*

آغاردی ساققالیم، آغاردی ساجیم
اسارتی نئجه قول لاردان آچیم
یلمیرم باش آلیم هارایا قاجیم
آه و زار الیندن، فغان آلیندن

*

زمانه، دن وئریر او قانسیزلارا
وجدانلی اسیردی وجدانسیزلارا
ایمانی ساتیرلار ایمانسیزلارا
ستمکار آلیندن نادان آلیندن

*

آزافلی قورد - قوردا آرخالانییدی
کونلومون وطنی چوخ تالانییدی
اوره ییم مین یثردن پارچالانییدی
انتظار، آلیندن انسان آلیندن

انسان اوغلودور

كۈنۈل، زمانە نى گۆرمە گناھكار
چرخى دولانديران انسان اوغلودور
كىمى ظاليم اولور، كىمى گناھكار
عالمى يانديران انسان اوغلودور

*

منى قالاسادا ديوان اودلارا
گۆز يوما بيلميرم بو فرياد لارا
معلوم دشمن لره، آلهچاق يادلارا
اۆلكه تالانديران انسان اوغلودور

*

آخماق لار قول اولور چيركىن شهرته
داهى لر آيىلر دوز حقيقته
قانۇنو قىليجلا هر جمعيته
حكم ائديب، قانديران انسان اوغلودور

*

خدانين يثرينه اولسايديم اكر
قويمازديم دنيادا شيطان حيله گر

قان تۆكن، جان آلان، داغیلسین جگر

سولاربولانديران انسان اوغلودور

*

آزافلی میکائیل وای - ناچار دئیر

باغلی قاپیلاری حق آچار دئیر

گۆزوم گۆره - گۆره یوخا وار دئیر

آلاهی داندیران انسان اوغلودور

کلبجرده دی

ذیروه سی گؤیلردن عرشه اوجالان

داغلار کهکشانی کلبجرده دی

سلطان لار الیندن تخت و تاج آلان

کور اوغلو نشانی کلبجرده دی

*

کئچمیشین یازدیغی معمار نقاشی

عصره تاریخ دئیر هر توربه داشی

جهان بیر جانلیجا، بوردادیر باشی

زیارت مکانی، کلبجرده دی

*

گونشین گؤزلری گؤزونه باخیر

یازدا انسان سئلی اوستونه آخیر

داغلاردا سس سالان آغ، جورو، ناخیر

یاغی، بالی، شانی کلبجرده دی

*

شیمشک پرده سینده چالاندا کمان

ال وورار بولودلار، اوینایار دومان

شاباشی ییغیلدی، تۆكدویو زمان
ترترین^{۳۷} عمانی کلبجرده دی

*

علسگر، قربانی سالیب سۆز باغی
ایمانین شمشیرین عزیز او ییلاغی
وورغونون گزیدی جیران بولاغی
شفالی درمانی کلبجرده دی

*

صنعت دریاسینا چایلار داشدیران
نئچه صنعتکارا مین دیل آچدیران
شامیله، ادریسه داستان قوشدوران
غمکشی، بهمنی کلبجرده دی

*

آزافلی یام هله سۆزوم آز اولدو
مهربان گۆروشوم بیر موراز اولدو
ائله کی قیش گئچدی، گلدی یاز اولدو
دنیا نین مهمانی کلبجرده دی

دور، سۆز اىسته يير

كۈنول، نه ياتمىسان، اويان، آماندى
 باھارين گوللرى، دور، سۆز اىسته يير
 گۈزە للر عطرىندن انعام گتيرير
 سحرين يئللىرى، دور، سۆز اىسته يير

*

گديك لردن كروان- كۈچ لر آشيبىدى
 داغلارين تريندن چايلار داشيبىدى
 اىستكلى چيچك لر قوجاقلاشيبىدى
 دولاشير تئللىرى، دور، سۆز اىسته يير

*

مين بير داستانى وار هر گنچن يازين
 شعر مضرابى دير كمانين سازين
 باشى عرشە چاتان قوجا قافقازين
 گۆى دونلو چۆللرى، دور، سۆز اىسته يير

*

گزسن عصيرلىرى، قرينه لرى^{۳۸}
 انسانا باغلى دير علمى، اثرى

محبت دویغوسو، عشقین دلبری
دانیشمیر دیللری، دور، سۆز ایسته ییر

*

یتردن گۆیه قدر هریان، هر عالم
آزافلی یام، نولا نظم ائده ییلم
حکمداردان قورخوب سوسما ای قلم
آذری ائللری، دور، سۆز ایسته ییر

قازاخ دادی

تاریخده آدی وار، جهاندا سؤزو
 علمین حقیقتی، گل قازاخ دادی^{۳۹}
 گونشین ایشیغی، باهارین گؤزو
 لقمان طبیعتی گل قازاخ دادی

*

قارتال لار داغیندان سئچیر مرغونو
 بؤیوک داهی لری کمال وورغونو
 واقف، و دادی، افقان، وورغونو
 شعرینده قدرتی، گل قازاخ دادی

*

حاجی تقی، مختار، علی آقا شیخلی
 اسماعیل، اسرافیل، ار دانشیقلی
 صمد آغا، مهدی، بهمن ایشیقلی
 کاتیبین حرمتی، گل قازاخ دادی

*

مین ایگید دئیرم حسن سویوندان
 تاتیلی، گؤیچه لی، مردلی سویوندان

^{۳۹} قازاق = قزاق = آذربایجاندا کند و ماحال آدی دیر

آقس تافا شن دیر تویلار - تویوندان
مین نازی نعمتی، گل قازاخ دادی

*

کرم دؤیوشلرده داغ کیمی دوردو
قیردی نئچه سلطان، داغیتدی اوردو
قیراخ کسمنلی ایگیدلر یوردو
کور اوغلو غیرتی، گل قازاخ دادی

*

زه لیم خان، شامل، ملا جعفرلی
پویلو، عزیزبی لی، خالفالی، نیرلی
هر قاریش تورپاغی، دورلو، گوهرلی
دورانین شهرتی، گل قازاخ دادی

*

موغالی، کوچ ولی، صادیخلی کندی
یایدا دا قیشدا دا گوللو چمندی
قدیم داش سالاحلی داغی معدندی
عصرین، سلطنتی، گل قازاخ دادی

*

اینجه دره سیدیر مین یاراشیقلی
قایماقلی، کمرلی، تویلو عاشیقلی
شاعرلر مسکنی سالاحلی، شیخلی
عاشیقین صحبتی، گل قازاخ دادی

*

آیاغی کُر چایی، باشی دلیجان
 گؤیه زندن چیخار گؤیه مزدیان
 دامجیلی، قلنچه، مین درده درمان
 کؤنول شفاعتی، گل قازاخ دادی

*

عالمده آد آلان دلیلی بوز آتی
 قهرمان لار یوردو، الهام باراتی
 دیوان گؤلده اولان مین بیر بساطی
 هر دورلو صنعتی، گل قازاخ دادی

*

موسی گؤی، آلبو اوت، دمیرچیلری
 گز قیزیل حاجیلی، جوغازدان بری
 جعفرلی، خنیریملی، گولستان یثری
 معنالار حکمتی، گل قازاخ دادی

*

شانلی داغ کسمه ن، آغ گؤبنک ائلی
 گؤرنلر یارادیب معمارین آلی
 مردلر جنگاوری، کؤنول گؤزه لی
 علوی محبتی، گل قازاخ دادی

*

گنج لرین دؤیوشونده پارلا بیر اولدوز
زحمتین بهره سی جلال، چۆره کک، دوز
بیر یانی بورچالی، بیر یانی تووز
توکنمز ثروتی، گل قازاخ دادی

*

آزافلی میکائیل عشقین مورازین
صنعت در یاسیدیر قوجا قافقازین
دوها قلمیندن، آ دوسلار یازین
دنیانین لذتی، گل قازاخ دادی

داغلار

یوز یای اولدو، پائیز اولدو، قیش اولدو
دوماننا بورانا غرق اولان داغلار
مین بیر صدا گللی سیلدیریم لاردان
چکیب اوستونده یوز تالان داغلار

*

بولاق لار قایناییر سلسله لردن
شیر ها شیرنان آخیر دار دره لردن
بیر خبر وئر منه قرینه لردن^{۴۱}
سؤیلمه عاشیقا گل، یالان داغلار

*

سرین تارلارین لایلا بشیی
گؤی گئیپ مثلر، چکیب کشیی
کاهان مارال لارین ائوی - ائشی
ذیروه سی گؤیلره اوجالان داغلار

*

اینیلدر قایالار چایین سسیندن
اوخویان قوشلارین زمزمه سیندن
عاشیق مجلسیندن، ائل گلمه سیندن
پائیزدا، بوشالیب، یاز دولان داغلار

آذربایجاندا نام آذر اوغلویام

سوروشسالار کیمم، هارالییم من
آذربایجاندا نام آذر اوغلویام
آتام قوجا قافقاز، آنام بو وطن
آذربایجاندا نام آذر اوغلویام

*

ننچه اشغالچیلار باج - خراج آلدی
عصیر - عصیر یادالار الینده قالدی
هر دیاری ثروت، جاهی - جلالدی
آذربایجاندا نام آذر اوغلویام

*

ننچه مین داهی یه آتا - آنادیر
قارتال لی ذیروه لر خانا - خانادیر
دنیا بیر یانادیر، او بیر یانادیر
آذربایجاندا نام آذر اوغلویام

*

هر داشی تورباغی تخت - تاجیم دیر
هر داغی، آرانلی قبله گاهیم دیر

هر اوغلو قارداشیم، قیزی باجیم دیر
آذربایجاندا نام آذر اوغلو یام

*

مدح دیانتلی بویوک صنعت لی
ایلمز وسعتلی، دؤنمز غیرتلی
ایگید - جسارتلی، شاعر - قدرتلی
آذربایجاندا نام آذر اوغلو یام

*

آرافلی عالمیر حیران دیر اونا
ائله ائولادی وار جهان دیر اونا
یوز مین جانیم اولسا قربان دیر اونا
آذربایجاندا نام آذر اوغلو یام

فلک

بیلیرسن دلی دی، یوخسا ظالیمدی
یانان اوره کلره گؤز قویور فلک
کیمنی میندیریب او یئل آتینا
کیمنی کنیفینی ساز قویور فلک

*

دیانین قانونو ترسینه گئدیر
او غورسوز حیاتین معناسی ندیر
کیمین کی تکرری ترقی ده دیر
اونون ماتورونا گاز قویور فلک

*

عذاب لار قوجاقلار حقیقین عاشیقی
مرده غم یئدیردیر نامرد قاشیقی
شیطانین اوزونه دنیا ایشیقی
مومنین اوزونه ماز قویور فلک

*

دوزه نجات وئریر چرخین قدرتی
یاخشینین باشیندا غم فلاکتی
ناحققین قولونا زوری - قوتی
حققین تپه سینه باز قویور فلک

*

آزافلى، جان آتير چرخين حلاجى
عۇمرو اشغال اولدو عشقين حلاجى
قانمازين باشينا قيزيلدان تاجى
قانانا قسمتى آز قويور فلک

عدالت

دنیانی طالعی، صمیمیتی
مسلکین، وجدانین، جانی - عدالت
طبیعتین حسی، حقیقین نیتی
حیاتین شهرتی - شانی عدالت

*

اولاندا سئوینر عالمین اوزو
اولماسا یانددیرار ظالمین کؤزو
سخاوت قلبیدیر، مرحمت گؤزو
هر دردین درمانی، قانی عدالت

*

اوندا حقیقت وار، اوندا غیرت وار
اوندا کرامت وار، اوندا مروت وار
اوندا علویت وار، اوندا حرمت وار
داهی لر داهیسی، خانی عدالت

*

صلح اولار، دوز اولار چیخاندا تخته
سعادت ایسته یر اوره یی حقدہ

زمانا، مکانا گلجک وخته
آرزولار ناز - نعمت خانی عدالت

*

آذافلی، شفادیر الفتی اونون
بشره صفادیر زحمتی اونون
جهانی شن ایستر قدرتی اونون
کایناتین نوردانی عدالت

دوزلمز

دىنانىن اوخونو اۋز اورىتىندىن
چكىپ قوپارساندا، يىنە دوزلمز
گۈيلر يىرە آنە، يىر - گۈيە قالخا
گونىشە ابدى سۈنە، دوزلمز

*

هر باخيش بير قان دير، هر عمل نفرت
مدام تايداقدادير حق گۈزلو مروت
كاينات فاجره، روزگار دهشت
فلگين چرخى ده دۈنە، دوزلمز

*

آزافلى يام، حقيقى گۈلە گۈرموشم
هر انسان الينده طالع گۈرموشم
من كى بو دنيانى بىللە گۈرموشم
ايستر تانرى اۋزو آنە، دوزلمز

غمكشه جواب

حيات فاجعه دى، دنيا واهمه
توتوب چرخ فلک ماری، آغمکش
گاه دؤنور ظالمه، گاه گلیر رحمه
گاه تۆکور بورانى، قارى آغمکش!

*

يىلم آذرى يم، عجمى - تورکم
چوخ يادلار الينده تالانميش اۆلکم
يارانديم ائليمين قهريني چکم
يازان يازدى محبس، دارى آغمکش!

*

گوهرى منده سه، اينجى، سيزده دى
چهارى منده سه، پنجى سيزده دى
شعرين صنعتينده گنجى سيزده دى
شعرينله يارامى سارى آغمکش

*

آزاڧلى باغلادی سؤزه کؤنلومو
يىلسم اؤره تمه زدیم دوزه کؤنلومو
ئشيله ييم عذابا دؤزه کؤنلومو
وجدان چکیر، ناموس، عارى آغمکش

ایتیردیم

طالیم داش اولدو، اقبالیم قارا
گنج لیک آدلی شاه - سلطانلی ایتیردیم!
دوران زندان لاردا چکدیکجه دارا
آی گونشدن باها ساغ جان ایتیردیم

*

صنعت دریاسیندا عشقین اوزدوم
اینجی لر تاجینا اینجی لر دوزدوم
گوهر سوزگه جیندن داش - قاش سوزودوم
خزینه لر دولو مرجان ایتیردیم

*

غرق اولدوم توفانا عؤمور کؤچونده
حیات یوللارینین گنج ها گنجینده
عذاب لار قوینوندا اودلار ایچینده
مین طیبین دردی - لقمان ایتیردیم!

*

مدام داغلاریم یاغدی بوزلو قار
گوزلریم یولدادی، گل - گل، ای باهار

مىحبىت قىزى ايله ائيله دىم ايلقار
ناكام اولدو عهد - پىمان، ايتىردىم

*

آزاڧلى يام، يارب، يئتيش دادىما
هجران كمند آتدى سۆز فرهادىما
هئى فىكىرلشىرم، دوشور يادىما
نئچه - نئچه شعر داستان ايتىردىم!

انساندی

آتاسیز، آناسیز بو پوچ دنیادا
خاقان اوغلو، خاقانندی کی، خاقانندی
ابلیس گئیسه عابد، عالیم پالتاری
شیطان اوغلو، شیطانندی کی، شیطانندی

*

آتالار دئییدی بو دنیا ری دی ^{۴۲}
گدا اوغلو گدا، بی اوغلو بی دی
کیشی اوغلو کیشی، سئی اوغلو سئی دی
سلطان اوغلو سلطانندی کی، سلطانندی

*

یوز بزه سن آلا قانقال گول اولماز
هوپ - هوپ قارتال اولماز، تولکو فیل اولماز
آزافلی میکائیل زیر - زییل اولماز
انسان اوغلو انسانندی کی انساندی

قىمتىنه

من بىر بازار گوردوم، دلالى شيطان
ده وه نى ساتدىلار قاز قىمتىنه
بىر ناداندىن اؤترو عقل سىز زمان
چوخ عالم كورلادى توز قىمتىنه

*

گردىشىن هر آنى مېن بىر كىتابدى
قلىنجىن آلتىندا سوال - جوابدى
آرخادا حسابدى، اؤنده حسابدى
قارى اره گندىر قىز قىمتىنه

*

آزاڧلى گزىرسن كئف داماغ اولاي
سنىن حق يانىندا اوزون آغ اولاي
يا بىر بارماق بالا، يا بىر ساغ اولاي
دوست - دوستو ساتار قوز قىمتىنه

ديوانی لږ

گۈزلە، گۈزلە سن

باغبان اولسان بىر باغچايا، بارى گۈزلە، گۈزلە سن
ياخشى دوستون ايلقارنى، عارى گۈزلە، گۈزلە سن
آلچالاندا، اوجالاندا، باخ اۋزونه سر به سر
ياندىر ارسان جسدنى، قارى گۈزلە، گۈزلە سن

*

ظلم ائىلە مە فقرايه، بىر گون بختى اويانى
ائىلە دىيىن بد عمل لر قاباغىندا داىانى
كامل اووچو، ياخشى گۈزلە قازانچ باسار مايانى
اويما غفلت يوخوسونا، سارى گۈزلە، گۈزلە سن

*

قويو قازان اۋزو دوشر نه قده ر قازا پنهان
نانجييده سخا اولماز هئى اولساندا جان ها جان
سن كى، آزاڧلى مىكائىل، چوخ ائىلە دين امتحان
گئىن گونونده هامى دوستدو، دارى گۈزلە، گۈزلە سن

اوغلو یام

یاخشی یامان هر کیمم سه، منده انسان اوغلو یام
بابام بللی، آتام بللی، اولو جهان اوغلو یام
اصلیم اود، سو، هاوا، تورپاق، طبیعتدن یارانندیم
صاف محبت، دوز صداقت، تمیز وجدان اوغلو یام

*

گلدیم، گشتدیم، یئر اوزونو زمان - زمان دولاندیم
اشغال لارین پنجه سینده قاریش - قاریش تالاندیم
یادا ال لرده اسیر اولدوم، مین - مین اودا قالاندیم
تاریخلردن خبر آلسان دردلی داستان اوغلو یام

*

گئدر

اويان داهال، ياتان صياد، بيل، شكار ائدن گئدر
بئل باغلاما نانجييه، ناموس، عار الدن گئدر
بودور انسان كروان لارى گئجه - گوندوز كوچ ائيلر
بو دنيا بئله دنيادير، هر نه وار الدن گئدر

*

بير داهال ياراتمايلاق بيل كى، يارادان بيزى
قضا قهرى ائيله يه جك يئر ايله يكسان بيزى
گاه آنديرر، گاه قالديرار وقت بيزى، دۇران بيزى
حكمدارلار اؤيونه سين، اختيار الدن گئدر

*

گل - گل آزاڤلى مىكائىل نانجييه سؤز دئمه
ياخشى يامان نه بيله جك، قانماياني بيزله مه
بو دنيا دا چك كئيفيني، او دنيانى گوزله مه
فلك چالار چنگاليني دولت، وار الدن گئدر

عدالت دنیا سیندا^{۴۳}

« قوی عدالت ظفر چالسين » بشریت دنيا سيندا
زمان - زمان حق اوجالسين ابدیت دنيا سيندا
آرا ووران، فتنه قوران، آیری، یالان، شر اولماسين
بو ضرورت، بو حقیقت غالیّت دنيا سيندا

*

« قوی عدالت ظفر چالسين » هئی قازانسین حق غلبه
قوی رد اولسون محاربه، جواب وئرسین وخ طلبه^{۴۴}
بیر آرزویا، بیر دیله یه، بیر مورازا، بیر مطلبه
بو متانت، بو دیانت، معنویت دنيا سيندا

*

« قوی عدالت ظفر چالسين » وجدان ایله، هنر ایله
عالم چاتسین مرادینا، هر گون بیر خوش خبر ایله
قوی دنیانین اوزو گولسون، بیر ایشیقلی سحر ایله
بو طبیعت، بو جمعیت، حاکمیت دنيا سيندا

*

^{۴۳} اصلینده : ابدیت دنيا سيندا

^{۴۴} اصلینده : واخت = وقت

« قوى عدالت ظفر چالسین » شن یاشاسین انسان لاری

داها نورلو یول لار گئتسین قوجالاری، جوان لاری

آزاڤلىنى وطن سئور، ائل اونوتماز قانان لاری

بو محبت، بو صداقت، صمیمیت دنیا سیندا

ایکی قافیه‌لی سیجیللمه دیوان

آدام وار کی، ائل آناسی، او شن دؤران ایسته یر
آدام وار کی، قلب آیناسی، مسلک وجدان ایسته یر
آدام وار کی، التماسی دنیا، قانان ایسته یر
آدام وار کی، تمناسی - درده درمان ایسته یر
آدام وار کی، شر، خطاسی، فتنه شیطان ایسته یر
آدام وار کی، بشر یاسی، ظولمو یامان ایسته یر
آدام وار کی، ادعاسی قالا، زندان ایسته یر
آدام وار کی، جان شفاسی، شن گولستان ایسته یر
آدام وار کی، انسان خاصی جنت مکان ایسته یر
آدام وار کی، سو صوناسی، یار، مهربان ایسته یر
آدام وار کی، قان چالاسی، ابلیس - شیطان ایسته یر^{۴۵}
آدام وار کی، گول - چیچکدی^{۴۶}، باغ - گولستان ایسته یر

*

آدام وار کی، محبتی، عشقی یانار دنیادا
آدام وار کی، صداقتی، دوستی قانار دنیادا
آدام وار کی، سخاوتی هر واخ آنار دنیادا
آدام وار کی، عدالتی، حقیقی دانار دنیادا

^{۴۵} - اصلینده: «ابلیس اوغلو ابلیس دیر» کی شعرین قافیه سی پوزلور

^{۴۶} - اصلینده: «درده» - درمان «دیر کی یوخاریدا تکرار اولوب و بو مصراع دادا معنا سیز دیر.

آدام وارکی، حقیقتی، ائیلر فانار دنیادا
 آدام وارکی، شان - شهرتی دونار، سینار دنیادا
 آدام وارکی، عبادتی ائیلر کنار دنیادا
 آدام وارکی، طبیعتی خالق سانار دنیادا
 آدام وارکی، هر محنتی، دردی قینار دنیادا
 آدام وارکی، انسیتی یادا قونار دنیادا
 آدام وارکی، یوخ غیرتی، گزر بی عار دنیادا
 آدام وارکی، تختی روان، حکمو جهان دنیادا

*

آدام وارکی، هر بساطا چاتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، خراباتا باتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، یاتا - یاتا، یاتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، مین - مین خطا توتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، آنا - آتا ساتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، مینر آتا، تاتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، جان باراتا قاتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، قازاماتا آتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، حیواناتا اوتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، کایناتا ساتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، یوز حیاتی قاتار گئندر، آزافلی
 آدام وارکی، گزر ساغ جان، حق دیوان ایسته یر

دیوانی دوداق دیمز تجنیسی

گلدی گئچدی قیش آیلاری، چاتدی آ یازا، یازا
یار یارینا شیرین - شیرین دیه آ یازا، یازا
آرالاین حسرت چکن جانی جانان قهریندن
نازی یازان خالیق دردی یازسین آی آزا، آزا

*

گله - گله ای جان، سنی قضا نس آیا سالدی
خسته ایدین نه سیر داشین گلدی، نه سایا سالدی !
نه آییلدی، نه آنلادی، گئتدی، نه سایا سالدی
طالع گندن ایل لرایله گؤچدو آی آزا، آزا

*

هرجاینی، شر قادانی ائل آتسه آقالار
ایستر جهان شاهی ساییل، اجل گلر، آغ لار
آزافلی نی آگاه ائدن نئيله دی کی، آغالار
غرق ائتدینیز شاختالارا، قارا، آ یازا، آ یازا

دنیا

(مخمس)

آ بختور، قوجالمادین
گیر دین دوندان - دونا دنیا
دولانديقجا قرن لری
گئچدی ایل لر سانا دنیا
ازل گوندن یاراناندان
اویدون شهرت - شانا دنیا
اوریننده شیطان یاتیر
هر بشره آنا دنیا
نه بیر شاها باش آیرسن
نه سلطانا، خانانا، دنیا

*

چوخ اسکندر، چوخ سلیمان
تختدن سالدین کول ائيله دین
کؤچوب گئتدی صفوی لر
قاجار لارا آل^{۴۷} ائيله دین
خلیفه لر، عباسی لر

آتابی لر قول ائيله دين
شیروان شاهلار، تیمور لنگک لر
یسخدین توپال، شیل ائيله دين
یوز اییرمی دورد مین نبی
گئتدی یانا - یانا دنیا

*

من کی هر کیمه دوست دئدیم
ضربینن بویادین قانا
کور اوغلودان، زال رستمین
هئچ قالمادی بیر نیشانا
بابک، فخرالدین، علاءالدین
قیلینچ چالیدی دورد بیر یانا
انصافی سالمادین یادا
مزار قازدین قهرمانا
نئچه - نئچه پهلوان لار
آخر گتدین جانا دنیا

*

لیلی - مجنون، شیرین - فرهاد
اصلی - کرمی یاندردین
خمار، صنعان، ورقا، گلشا
پروانه، شمعی یاندردین

فلك لره قارداش اولدون
نئچه عالمى يانديردين
آز گولدوردون، چوخ آغلالتدين
اۋزون قانا - قانا دنيا

*

او فردوسى، سعدى، خيام
نظامى، خاقانى هانى؟
فضولى، واقف، نسيمى
صابرله شىروانى هانى؟
علسگرله، عاشيق حسين
عباس توفارقانلى هانى؟
وورغون كيمى شاه صنعتكار
اۋلدوردون ايمانى هانى؟
توتدوغونداڭ هئچ اوتانمير
بختى يئكه خانا دنيا

*

گاه آنديريب، گاه قالديريب
گاه ائيله دين يوخ، اۋلدوردون
مردى نامرده دويدوردون
سینه سينده اوخ اۋلدوردون
گونده يوزمين قول آغلالتدين

دردى - غملە چوخ اۆلدوردون

كىمىنە^{۴۸} لعل، قىزىل وئردىن

كىمىنى آج - توخ اۆلدوردون

خسىسە وار - دولت وئرن

يوخسولا بىر دانا^{۴۹}، دىنا

*

گل آزافلى مىكائىل لا

بىر عدالت سۆز دانىشاق

خىرسىن، آجىغىن توتماسىن

ايرى - اوتوراق دوز دانىشاق

تارىخ، دۇران، زمان گىچىر

اىستر دوخسان، يوز دانىشاق

اورەك ياردىن، كللە جىردىن

تۆكدون ئىچە گۆز دانىشاق

هئىچ سىرىندان باش آچمادىم

اىستر منى قىنا دىنا

^{۴۸} اصلينده : كىمىيە

^{۴۹} - اينك بالاسى

تجنیس لر

هی قالا - قالا

ایل لرین چوخونو یتیردیم باشا

توفان لار ایچینده هی قالا - قالا

طالعیم عؤمرومو ووروبدور داشا

دئیشیم اودونو هی قالا - قالا

*

قوزغون مجلسینده سار ساقی اولدو

قارتال سولو اولدو، سار ساغی اولدو

نامرد سارساق لارین سارساغی اولدو

گئتدی فتنه لره هی قالا - قالا

*

دردیمی اوجالیدیب داغ - داغ ائيله دین

یاندر دین قهرده داغ - داغ ائيله دین

داغ چکیب سینه می داغ - داغ ائيله دین

آزاڤلی اؤیره شیب هی قالا - قالا

آتالار

یاخشی انسان ساتماز یاخشی انسانی

حکمتینی دوغرو دئییب آتالار^{۵۰}

شیطان گزر اصلی شیطان اولانی

او دوزه لمز مین - مین اودا آتالار^{۵۱}

*

قه هر دریاسیندا چکر جان آوار

اؤز یئرینده دایاق اولار جانا، وار

یوز سورویه دیوان توتار جاناوا

تالان سالار، گوردویونو آتالار^{۵۲}

*

زمان حق سیز، خان گرم سیز، قول خطا

چتین قالیر یاخشی سؤز هر قولاغدا

منزل کسمز نامرد اوزون قولاغدا

مرد ایگیدلر کوهلن مینر، آت آلار^{۵۳}

*

۵۰- آتالار = پدران

۵۱- آتالار = بیاندازند

۵۲- آتالار = تالان می کند = غارت می کند

۵۳- آت آلا = اسب بخرد

کور اوغلو دوققوزو، اونو گۆزله سین
 گلر گیزیز اوغلو، اونو گۆزله سین
 اووچو بره کسب، اووو^{۵۴} گۆزله سین
 قویماسین کی، شکارینی آتالار^{۵۵}

*

وئره جیلووونو دوز آله دنیا^{۵۶}
 یاخشینی، یامانی دوز آله، دنیا^{۵۷}
 آزاڤلی، ابدی دوزه له دنیا^{۵۸}
 آین لری گولله کیمی آتالار^{۵۹}

^{۵۴} - اصلینده = «آنی» دیر آما چون «گۆزله سین» لر ردیف دیرلر پس قافیله لر کی «اونو» (عدد ده را) و «اونو» (اورا) دیرلر پس «اووو» (OVU) (آهو را، شکار را) گرگ قافیله اولسون، پس «آنی» غلط دیر و دوزو «اووو» دور .

^{۵۵} - فراری بدهند، بگیریند

^{۵۶} - دوز آله = بدست آدم درست و حسابی

^{۵۷} - دوز آله = خوب الک و غربال کن

^{۵۸} - دوزه له = درست شود

^{۵۹} - آتالار = شلیک کنند

آی آتاماندی

آ داغلار قارتالی، کاماندار اووچو
 اووو گنچدی بره دن آی آت^{۶۰} آماندی
 عالی دولانان قوجا سیاحی
 یتیر منزلینه آی آت^{۶۱} آماندی

*

یاخشی دوست یولوندا آیانا^{۶۲} جانیم
 دار گونده چکیلمز آیانا^{۶۳} جانیم
 سنه قربان دئدیم آیانا^{۶۴} جانیم
 آنامین دردینی آی آتام آندی

*

آزافلی، بره نی فلک او کسدی^{۶۵}
 قارا باغیریم پارچا - پارچا او کسدی^{۶۶}
 ازلدن دنیادا خوشبخت او کسدی^{۶۷}
 بخت اوندان اویناسا آی آتاماندی

^{۶۰} - آی آت = تیر بیانداز

^{۶۱} - آی آت = ای اسب

^{۶۲} - آیانا = بسوزد

^{۶۳} - آیانا = به کنار نمی کشد

^{۶۴} - آیانا = آی آنا = ای مادر

^{۶۵} - او کسدی = او گرفت

^{۶۶} - او کسدی = او برید

^{۶۷} - او کسدی = آن کس است

جیغالی تجنیس

دنیدا گۆرمه دیم دارا دوشنده

شهرتین دوستلارا هارایا گله

عاشیق دئییر هارایا

بهار دئییر هارایا

آگن گونون آشناسی

داردا یئتیش هارایا

اولسا یوزمین قوهوم، قارداش، آشنا، دوست

بلکه یوزده بیرى هارایا گله

*

آلدى قوجاغینا یوز قالا منی

فلک، آلوو لارا یوز قالا منی

عاشیق دئییر یوز قالا

دنیا سنده یوز قالا

بیوفایا جان دئمز

کۆنول داردا یوز قالا

سالدی مین قضایا، یوز قالا منی

این دن بئله بختیم هارایا گله

*

کۆنلومو یاندیریب یاخانی گنچدی

آزافلی سلطانی یاخانی گنچدی

عاشیق دئییر یاخانی

جان آتسه یاخانی

انسان اوغلو، تانیتما

درده، غمه یاخانی

بیوفا دوست مندن یاخانی گنچدی

یوز ایل ده گۆزله ره م هارایا گله!

دوداق دیمز جیغالی تجنیس

آیلار، ایللر، دقیقه لر ایچینده
 یازی چیچک، قیشی قار آلار ^{۶۸} گنچر
 عاشیق قارالار ^{۶۹} گنچر
 آغلار، قارلار ^{۷۰} گنچر
 یثرتیره دن داغ آتان
 اجل قارالار ^{۷۱} گنچر
 آلچاقدان، شیطاندان خیر ایسته یین
 جانیندان شر گنچر، قارالار ^{۷۲} گنچر

*

هردن - هردن سالا یادا طالعین
 چتین دردی ساتا یادا طالعین
 عاشیق یادا طالعین
 قهرین یادا طالعین
 چتین داردا یئتیشسین
 سالین یادا طالعین
 یا چرخ گردیشین، یادا طالعین
 یاندیرار چیزاغین، قارالار ^{۷۳} گنچر

^{۶۸} - قار آلار = برف می گیرد

^{۶۹} - قارالار = بشدت ناراحت می شود

^{۷۰} - قارالار = سیاه می شود

^{۷۱} - قارالار = هدف گیری و علامت و نشانه گذاری می کند

^{۷۲} - قارالار = بدیها

رباعی جناس لار

آدام وار، ها باتار، او اوزده ^{۷۴}گندر
 آدام وار کی حیاسی او اوزده ^{۷۵}گندر
 باجاریب دنیانین هانسی ایشینی
 نه اوزده توتارسان او اوزده ^{۷۶}گندر

*

بو دنیانین هر اوزونده وار آغی ^{۷۷}
 وار اوّلومو، وار مزاری، وار آغی ^{۷۸}
 دوشونن وارمی کی، عؤمرودن گندیر!
 هر گنجه تقویمین قوپان وار آغی ^{۷۹}

^{۷۳} - قارالار = تاریکی ها

^{۷۴} - اوزده = در سطح آب

^{۷۵} - اوزده = در صورت

^{۷۶} - اوزده = نوع، جهت

^{۷۷} - وار آغی = سفیدی دارد

^{۷۸} - وار آغی = تعزیه و مرثیه دارد

^{۷۹} وار آغی = ورقی = ورق اش، صفحه اش

دئیشمه لر

عاشیق شمشیر و میکائیل آرافلی

عاشیق شمشیر

یاخین قوهوم، عزیز دوستوم

ییزیم ائله خوش گلیسن

اؤپوم سنی بودور قصدیم

گوله - گوله خوش گلیسن

میکائیل آرافلی

عاشیق شمشیر، داغلار اوغلو

کؤکله سازین زیله گلین

سؤز قوشونون آلاي - آلاي

قاپار - قاپار ایله گلین

عاشیق شمشیر

بو ائل لری گوردو گوزون

بیر کامل صرافسان اوزون

«قوجا قارتال» آدلی سوزون

دوشوب دیله، خوش گلیسن

میکائیل آرافلی

دویغولاردا زلال کیمی

مین معنالی سئوال کیمی

قیی ووراندا قارتال کیمی

داغلار، داشلار دیله گلین

عاشیق شمشیر

صنعتیمین نور شعاعسی
اوره ییمده حق دعاسی
سینه نده کی سؤز دریاسی
دؤنوب لعله، خوش گلیسن

میکائیل آزافلی

وورغون ایله گزن یشردن
او عطیردن، او اثردن
گؤزلر ایله علسگردن
دء گؤزلره شعله گلکین

عاشیق شمشیر

شمشیرم مسکین دیر بابام
سنی سئویر ائلیم، او بام
گنج گلیسن، سنله داوام^{۸۰}
چو خدور هله، خوش گلیسن

میکائیل آزافلی

نه یتیمیشی، نه سکسنی^{۸۱}
ایسته یینجه یاشا سنی
آزافلی نین ائل وطنی
دنیا گوله - گوله گلکین

^{۸۰} - دعوا، جنگ و مرافعه

^{۸۱} - هشتادی

حسین عارف و مىكائىل آزاڤلى

(بیرینجى دئیشمه)

حسین عارف

عاشیق دوستوم، بو دنیاڤا

بیری گولمز، بیری گولر

وار - یوخونو، یار - یولداشلا

بیری بولمز، بیری بولر

مىكائىل آزاڤلى

شاعر قارداش، یاخشى لاری

نادان بيلمز، آنان بیلر

واری - یوخو، خیری - شری

دانان بيلمز، آنان بیلر

حسین عارف

اثلدن - ائله قوناق گئدک

جان سؤيله یکک، جان ائشیدک

انسان لارا حرمت ائدک

بیری بيلمز، بیری بیلر

میکائیل آزافلی

گزدیم قافقاز ماحالینی

گوردوم قوجا، جاهالینی^{۸۲}

الیف دردی، ملالینی

یامان ییلمز، یانان ییلر

حسین عارف

حسین دوغما دیر سنه

صنعتدن سؤز دوشدو یئنه

چو خدور دؤین سینه سینه

بیری اؤلمز، بیری اؤلر

میکائیل آزافلی

آزافلی نین حرمتینی

اصل ییلر قیمتینی

سؤز - صنعتین قدرتینی

نادان ییلمز، دویان^{۸۳} ییلر

^{۸۲} - جاهل، نادان، در اینجا به معنی جوان است

^{۸۳} - دویماق = احساس اشمک

حسین عارف و میکائیل آزافلی

(ایکینجی دئیشمه)

حسین عارف

تورپاغین بولانمیش مین - مین سویوندان

بیر دوری بولاغی داها یاخشی دیر

یوز سؤیود گؤوده سی خاطیرلاینجا

بیر پالیت بوداغی داها یاخشی دیر

میکائیل آزافلی

اولدوز ذره سیندن، آی ایشیغیندان

گونشین اوجاغی داها یاخشی دیر

ظلمت عالمینده قیزیل قفسدن

داغ لارین بولاغی داها یاخشی دیر

حسین عارف

اوزاق اول میداندا دیل ساواشیندان

اوغرونجا آتیلان جاهل داشیندان

دونوز کلله سیندن، دانا باشیندان

جیرانین آیاغی داها یاخشی دیر

میکائیل آزافلی

قیمتی تونج اولار حرام داش - قاشین

دادی یوخ منت له یثیلن آشین

فتنه عمل لری اویودن^{۸۴} باشین

ساغیندان ناچاغی داها یاخشی دیر

حسین عارف

نا مرد مجلسینده سؤزونو گؤزله

دورسان کول یانیندا، گؤزونو گؤزله

تولکی قویروغوندان اؤزونو گؤزله

قارتالین جایناغی داها یاخشی دیر

میکائیل آزافلی

باجارسان^{۸۵} آدامین قاج آلچاغیندان

د... ث حيله سیندن، شریغناغیندان

شیطان لار اویناشان بهشت باغیندان

خرابه قوجاغی داها یاخشی دیر

حسین عارف

حسین غم چکیب کدرلنمه سن

آرتیب چوخالسادا ساچ لاریندا دن

چاققالین کئف چکیب گنج لشمه سیندن

شیرین (آسلانین) قوجالماغی داها یاخشی دیر

^{۸۴} -اوردن

^{۸۵} باشارسان

میکائیل آزافلی

آزافلی، فتنه لر گئچدی صیردن
قورد قولپوندان^{۸۶} چیخدی، تولکو قیردن
آسلاندان، پلنگدن، فیلدن، بیردن^{۸۷}
انسانین قوچاغی داها یاخشی دیر

^{۸۶} - یوواسیندان

^{۸۷} - بیردن

لغتنامه

آلچاق : پست، ناکس، نامرد، قیتمیر، اسکیک
نامرد مرده آلچاق دئییر
اوجالارا آلچاق دئییر
آلچاق سؤزو آلچاق دئییر
یارالاریم قانار، قانار

آمال : آرزولار، دیلک لر، املین جمعی دیر
هاردا وارسا حقّه حرمت
اودور مروت، اودور قیمت
آزافلی یام، صمیمیت
آمالینا قربان اولوم

آنار : بیلر، درک ائدر، فارسجا می فهمد
آدام وار کی، محبتی، عشقی یانار دنیادا
آدام وار، صداقتی، دوستو قانار دنیادا
آدام وار کی، سخاوتی هر واخ آنار دنیادا
آدام وار کی، عدالتی، حقیقی دانار دنیادا

آهل : آرواد- اوشاقلی کیشی، خانواده لی آدام
هاردا وارسا انسانلیق
کمالینا قربان اولوم
آهیل قانان جوان لیغین
جمالینا قربان اولوم

اىلقار : عهد و پيمان

گزر جاندا اعتبارى
صاف وجدانى، دوز اىلقارى
سئومز ظلمى، ظلمكارى
هر محنته، دؤزر عاشىق

اىلكين : اولين

تارىخىمىن اىلكين سسى
دؤنه مېنين خوش نغمه سى
شعرين، سؤزون، ترانه سى
آى صدڧلى، تئلى سازيم
يئتميش ايكى دىلى سازيم

اينجى : مرواريد، لؤلؤ، دُر

آزاڧلى ! ياز بير اثر
هر گوهرين اينجى كسر
بير قايدادير گلن گئدر
اينانميرام گله وورغون

اينلر : ناله، آه و زارلىق ائدر

جان اورپه شر
قوپار محشر
دعوا دوشر
اينلر بشر

اؤتن : گئچن

گلين وداع لاشاق، اوندان آيىرلاق
عؤمرومدن گئديرسيىز اؤتن گئجه لر
شيرين يوخولارا غرق اولوب عالم
ياتيب قوجاغيندا يئتن گئجه لر

بارات گئجه سی : ۱ - شعبانین اون بئشی نجی گئجه سی، حضرت مهدی نین
آنادان اولان گئجه سی ۲ - برات یعنی یازیلی مالیه سندی، بو گونونون
سفته سی کیمی بیر سند.

اثل لرده گز شن باراتی

چوخ ائیلمه ظارافاتی

توجا : تونج، مفرغ، برنز

قوینوندا چوخ آتدیم - آتدیم

سن یاتاندا منده یاتدیم

آزافلی یام گوهر ساتدیم

دؤنمه ییدی توجا داغلار

توکه نیب : قور تولوب، بیتیب

صبریم توکه نیب دیر صبر ائیله مکدن

یورولدو باخماقدان یولا گؤز لریم

چاخناشماق : بیر - بیرینه دگماق، فارسجادا « بهمدیگر بر خورد کردن، با هم
در افتادن »

فتنه سیندن اثل چاخناشار

دوست اینجییر، یار دالاشار

قوهوم کوسر قان باریشار

آجی سؤزدن، شیرین سؤزدن

چارپاز : چلیپا، صلیب

بیر حکیم یارا باغلا بیر

سینمی چارپاز داغلا بیر

باغبان گوردوم قان آغلا بیر

باغلار قوینوندا - قوینوندا

دالاشماق : جنگ ائتمک، نزاع ائتمک، عربده چکمک، مشاجره ائتمک

فتنه سیندن اثل چاخناشار

دوست اينجىير، ياردا لاشار
قوھوم كوسر قان بارىشار
آجى سۇزدن، شيرين سۇزدن

دالغا : موج، شَبَّه

سنسن دىانتىم، دوستوم، يارىمدا
عشقىم، محبتىم، ناموس، عارىمدا
سۇز سئودا گمىنى دالغالارىمدا
كۇنلوم درياسىنا دال مهربانىم

دامغا : مهر، نشان، داغ، علامت

لەنت شر اوغلونا شىطانا لەنت
وطنى سئومه ين انسانا لەنت

دان يئرى : سحر اولدوزو يئرى، سحر اولدوزو

دسته چلنگ ھۇرە ك عشقين باغىندان
اينجى لر سوزولسون گل دوداغىندان
بىردن ايشىق دوشدو آل ياناغىندان
دان يئرى شفقە بويانان كىمى

درزى : خياط

اولسون شاعر، عاشىق، مسگر
حكيم، درزى، بئنا، دولگر
يا مهندس، يا چىلىنگر
ھامو اونو بىلە اوستا

دولگر : درودگر، نجار، آغاچ يونان

اولسون شاعر، عاشىق، مسگر
حكيم، درزى، بئنا، دولگر

یا مهندس، یا چیلینگر

هامو اونو بيله اوستا

دونوز : دوغوز، فارسجا «خوک» دئمک دیر

اوزاق اول میداندا دیل ساواشیندان

اوغرونجا آتیلان جاهل داشیندان

دونوز کله سیندن، دانا باشیندان

جیرانین آیاغی داها یاخشی دیر

دویار : احساس ائدر

ذیروه سی قار، اتکی وار

تاریخ سایار هر نه یی وار

کؤنول دویار، الهام آلار

او داغ لاردان، بو داغ لاردان

دهشت : قورخو

آزافلی نی نشان ائیلر

اوره گینی شان - شان ائیلر

منی یئرله یکسان ائیلر

دهشت - دهشت باخیشلارین

دیلر : آرزو ائدر

هله چکر، هله عاشیق

بیرجه گؤروش دیلر عاشیق

حسرتیندن اؤلر عاشیق

حسرت - حسرت باخیش لاری

ذیروه : داغین ان اوجا یئری، فارسجا «قله کوه» یا جای بلند

ذیروه سی قار، اتکی وار

تارىخ سايار ھر نه يى وار
كۆنول دويار، الهام آلار
او داغ لاردان، بو داغ لاردان

ساراي : قصر، كاخ
اۆلكه قورار، ماحال چاپار
تخت اوچورار، ساراي ياپار
صلح يارانار، داوا (دعوا) قوبار
آجى سۆزدن، شيرين سۆزدن

سارساق : قوجا، فرتوت، بوردا آخماق، بى عقل آدام
الين چاتا يا چاتمايا بئشيه
اۆسگورنده گلين قووار ائشيه
سارساق اوغول سوخار دليک دئشيه
آتيلارسان چۆلدىن - چۆله قوجاليق

سان : آد، شهرت، لقب، عنوان
آزاڧلى نين سۆز صنعتى
انسانليغى، سعادتى
آدى، سانى، لياقتى
گزه ائلدىن - ائله استاد

سانا : سنه
آزاڧلى جان قىلدى سانا
اويدو شهرت خولياسينا
آتدى غم لر درياسينا
آتا - آتا اوره ييمى

سانار : حساب ائدر، بیلر

گزر شانی، شرافتی
انسالیغی، صداقتی
علوی عشقی، محبتی
ایلاهییت سانار شاعر

مسکین : یوخسول، بوردا مظلوم، معصوم و اوغرون - اوغرون

یثرینده ایشله نییب دیر
مسکین - مسکین نه باخیرسان
اوو صیادا باخان کیمی
نامرد ووردو ییخدی منی
فلک ائولر ییخان کیمی

سیرداش : همراز، هم سر، «داش» تورکوده فارس لارین «سنگ» معناسیندان باشقا
«هم» معناسیندا دا ایشله نر مثل «قارداش» کی مرکب دیر «قارین» (شکم) و «
داش» (هم) کلمه لریندن کی «هم شکم یا از یک شکم» آنلامیندادیر، یعنی «
قارین داش» کی یونگولشیب «قارداش» اولوبدور و یا «یولداش» کی «همراه»
معناسیندادیر .

بیر ساغلیغا دیمز دنیا داش - قارشی
غصه دن آچیلماز دردلرین باشی
یار یاری آختارار، سیر داش سیر داشی
سئوگی لرین سؤزو بیتن گنجه لر

سیلدیریم : صخره

یوز یای اولدو، پائیز اولدو، قیش اولدو
دومانا، بورانا غرق اولان داغلار
مین بیر صدا گلدی سیلدیریم لاردان
چکیب اوستونده یوز تالان داغلار

سیناماق : امتحان ائتمک، محکه چکمک، آزمایش ائتمک

بیر دشمن دیر وار - جان آلا

آی آزاڤلی کیمه قالار

سیناناسان، سینایارلار

تنزلهه قالان وقتی

شن لیک : شادلیق

حیاتی حیاتیتم، دمی دمیم دیر

شنلیگی شنلیگیم، غمی غمیم دیر

نشانی منیم دیر طویو منیم دیر

هاردا بیر عاشیقی چالسا او منم

شیمشک : ایلدیریم، رعد و برق

بولود اوینار شیمشک چاخار

بولاق قاینار، سولار آخار

قارتال قالخار، جیران باخار

اوداغ لاردان، بو داغ لاردان

ظارافات : ظرافت، شوخلوق

اثلرده گز شن باراتی

چوخ ائیلمه ظارافاتی

آل صنعتده مکافاتی

او ائل لردن، بو ائل لردن

عمان : ایرانین گونئیینه بیر دریا، عمومیتله « دریا »

دنیا، سنده نلر گوردوم

عمان گلدی، عمان گئتدی

یوز مین غمیم، یوز مین دردیم

پنهان گلدی، پنهان گئتدی

قادا: بلا

اٹلی نین، یوردونون دردی — غمینه
اوره کده یانانین قاداسین آلیم
جفاسی، وفاسی وصال دمینه
جان وئرن جانانین قاداسین آلیم

قارتال: عقاب،

مین سؤز آچار محبتدن
عشق آتیندا گزر عاشیق
الهام آلا ر طبیعتدن
قارتال کیمی سوزر عاشیق

قازامات : زندان، دوستاق

آدام وار کی، جان باراتا قاتار گئدر آزافلی
آدام وار کی، قازاماتا آتار گئدر آزافلی

قافا: باش، کلله، به یین، عقل، فکر، عقیده، ذکاوت

گوژه ل اولسان وفان اولسا
عالیم اولسان، قافان اولسا
حکیم اولسان، شفان اولسا
میلیون لار آرزولار سنی

قیروو: بوز باغلاماق

گوژگو، سنه باخماییدیم
قارا ساجیم، آغا بنزر
ساققالیما قیروو دوشوب
باشیم قارلی داغا بنزر

کُر: آذربایجان جمهوریتینده بیر چای آدی

مکانی دیر قوجا قافقاز

دنيا گزر الينده ساز
ساغى كُردور، سولو آراز
سینه سی گۆی خزر آشيق

كۆكس: سینه

بابالاردان بخشش قالیب
آتام كۆكسو اوسته آلیب
آنام سنده لایلا چالیب
آی صدفلی، تفللی سازیم
یئتمیش ایکی دیللی سازیم

گئری: دالی، عقب

ترسینه دؤنمه یه هئج کیمین بختی
تارو مار اولمایا، طالعین تختی
بیرده گئری دؤنه جوان لیق وقتى
جیران اویلاغیندا سیتن، گئجه لر

گرچک: حقیقت، دوغرو

گۆزه ل دئدیم هر گۆیچه یه
هم یالانا، هم گرچه یه
گنج لییمه، گول - چیچه یه
بو یان دئدیم، بو یانمادی

گنج لیک: جوان لیق

گنج لییمی آپاردینیز
گئچن گونلر، گئچن گونلر
اوره ییمی قوپاردینیز
گئچن گونلر، گئچن گونلر

گؤمولموش: قویلا نemiş، فارسجادا به «خاک سپرده شده»

پرومته، زرتشت، دانته، همیرین

نئچه افلاطون لار، گوؤمولموش درین
طیلیسمی قلبینده هر آددیم یثرین
مین بابک، فخرالدین، ائلخان یاتییدی

گوؤز کو : آینا، آئینه
گوؤز کو سینه باخمایا دیدیم
قارا ساچیم، آغا بنزر
ساققالیما قیروو دوشوب
باشیم قارلی داغا بنزر

مایا : ۱ - خمیر مایاسی، خمیر، ترشی خمیر ۲ - پولون اصلی ۳ - اصل و
نسب

مایاسینی ائلدن آلا
کیم ایستمز بئله اوستاد
بارماقلاری قیزیل اولا
دوشه دیلدن - دیله اوستاد

مئشه : جنگل

گوؤی یایلاق لار، قارداشین دیر
بوز بولاق لار، گوؤز یاشین دیر
گوؤی مئشه لر سیر داشین دیر
باج وئرمه دین، باجا داغلار

مخنث : قادین ادا - اطواری اولان کیشی، قادینا بنزر کیشی، بوردا پیس
کیشی

آزافلی سؤزلرین دسته به دسته
اولمایا دردی - غم، یارالی خسته
نانجیب، مخنث، خوریاد، شکسته
نامرد، ساتقین، یالتاق وار اولمایایدی

ملال : غم، کدر، اندوه، غصه، رنج

هاردا وارسا قانان لارین

عاشیقیم او جان لارین

ائل اوچون یانان لارین

ملالینا قربان اولوم

وورغون : چوخ وورولان، عاشق، شیدا، بوردا آذربایجانین مشهور شاعری

صمد وورغون منظور دور .

آزافلی یاز مین بیر اثر

هر گوهرین اینجی کسر

بیر قایدادیر گلن گندر

اینانمیرام گله وورغون

یالتاق : چاپلوس

دوست آلیدی، مرد آلیدی

ای قیمتلی داشیم سنی

نه بیر نامرد، نه بیر یالتاق

یئمه ییدی آشیم سنی